

บทเจริญพระพุทธมนต์

๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐

สืบสานพระราชปณิธาน “ธรรมราชินี”

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน
เพื่อความเป็นสิริมงคลและความสุขของทุกท่าน
ผู้มีศรัทธาบำเพ็ญธรรม

พระที่นั่งอัมพรสถาน
๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐

สารบัญ

- ชัยมงคลคาถา (ชะยันโต)	๑
บทสวดมนต์บำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย	
- บุษาพระรัตนตรัย (อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา)	๕
- ถัมมสังคินีมาติกาปาฐะ (กุสะลา ถัมมา)	๖
- ปิฎฐานมาติกาปาฐะ (เหตุปัจจัยโย)	๘
บทเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคล	
๑. บทชุมนุมเทวดา	๑๑
๒. บทนอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้า (นะโม ตัสสะ)	๑๒
๓. บทพระไตรสรณคมน์ (พุทัง สะระณัง คัจฉามิ)	๑๒
๔. บทนมการสืทธิคาถา (สัมพุทเธ)	๑๓
๕. บทนมการสืทธิคาถา (โย จักขุมา)	๑๔
๖. บทนโมการอัญญกคาถา (นะโม อะระหะโต สัมมา)	๑๕
๗. บทธัมมจักกัปปวัตตนสูตร (เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภะคะวา...)	๑๗
๘. บทมงคลสูตร (พะหุ เทวา มะนุสสา จะ)	๒๒
๙. บทรัตนสูตร (ยังกิญจิ วิตตัง อิธะ วา หุรัง วา)	๒๕
๑๐. บทกรณียเมตตสูตร (กะระณียมัตถะกุสะเลนะ)	๒๘
๑๑. บทขันธปริตร (วิรูปักเขหิ เม เมตตัง)	๒๙
๑๒. บทเมตตานิสังสสูตรปาฐะ (เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภะคะวา...)	๓๐
๑๓. บทโมรปริตร (อุเทตะยัญจักขุมา)	๓๒
๑๔. บทจันทปริตตปาฐะ (เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภะคะวา...)	๓๓
๑๕. บทสุริยปริตตปาฐะ (เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภะคะวา...)	๓๔
๑๖. บทวักกุปริตร (อตถิ โลเก สีละคุณเ)	๓๖

๑๗. บทอนุสรณปาฐะ (อิติปิ โส ภาคะวา)	๓๗
๑๘. บทอาณานาฎิยปริตร (วิปัสสีสสะ นะมัตถุ)	๓๙
๑๙. บทอังคลิมาลปริตร (ยะโตหัง ภาคินี)	๔๐
๒๐. บทโพชนังคปริตร (โพชนังโค สะติสังขาโต)	๔๒
๒๑. บทอภยปริตร (ยันทุนนิมิตตัง)	๔๓
๒๒. บทสักกัถวา (สักกัถวา พุทธะระตะนัง)	๔๔
๒๓. บทนัตถิ เม (นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง)	๔๔
๒๔. บทยังกิญจิ (ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก)	๔๕
๒๕. บทมงคลจักรวาลใหญ่ (สิริธิมะติเตโซ)	๔๗
๒๖. บทรัตนัตถยัปปภาวาทิยาจนคาถา (อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ)	๔๘
๒๗. บทสุขาภิยาจนคาถา (ยัง ยัง เทวะมะนุสสานัง)	๕๐
๒๘. บทปรมราชินีนาถาภิธุติปสิทธิวรทานคาถา (ปะระมะราชินีนาถา สิริกิตติ...)	๕๑
๒๙. บทมหาวชิราลงกรณภิธุติวรทานคาถา (มะหาวชิราลงกระโณ สยามานัง...)	๕๓
๓๐. บทเทวตาอุยโยชนคาถา (ทุกข์ปปีตตา จะ นิททุกขา)	๕๕
๓๑. บทพุทธชัยมงคลคาถา (พาหุ สหัสสะมะภินิมิตะสาวุธันตัง)	๕๖
๓๒. บทขยปริตร (มหาการุณโก นาโถ)	๕๘
๓๓. บทภาตุ สัพพะมังคลัง (ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง)	๕๙
๓๔. บทนักขัตตยักข์ (นักขัตตะยักขะภูตานัง)	๖๐
- เจริญจิตภาวนา	
- พระประวัติสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร)	๖๑
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก	

บทชัยมงคลคาถา

ชัยมงคลคาถา เป็นคาถาสวดเพื่อให้เกิดมีชัยมงคลในการทำพิธีมงคลต่างๆ โดยกล่าวถึงพระคุณของพระพุทธเจ้าที่มีพระกรุณาเป็นที่พึ่งของสรรพสัตว์ เป็นสัจวาจาให้เกิดชัยมงคลในมงคลพิธี ดังที่พระองค์ได้ทรงชนะมารที่โคนโพธิพฤกษ์ ฉะนั้น

ชัยมงคลคาถา

ชะยันโต โพธิยา มูเล
เอวัง ต்வัง วิชะโย โหหิ
อะปะราชิตะปัลลังเก
อะภิสเสเก สัพพะพุทธานัง
สูนักขัตตัง สุมังคะลัง
สุชะโณ สุมุหุตโต จะ
ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
ปะทักขิณานิ กัตถวานะ

สักรียานัง นันทิวาทมะโน
ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล ฯ
สีเส ปะฐะวีโปกชะเร
อัคคัปปัตโต ปะโมหะติ ฯ
สุปะภาตัง สุหุณฺฐิตัง
สุยิณฺฐัง ฬัรฺหิมะจาริสุ
วาจากัมมัง ปะทักขิณัง
ปะณิธี เต ปะทักขิณา
ละภันตัตเถ ปะทักขิणे ฯ

บทสวดมนต์
บำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย

บูชาพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา, พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ ฯ

(กราบ ๑ ครั้ง)

สัพพัญญูโต ภะคะวะตา ธัมโม, ธัมมัง นะมัสสามิ ฯ

(กราบ ๑ ครั้ง)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ ฯ

(กราบ ๑ ครั้ง)

บทธัมมสังคณีมาติกา (กุสลา ธัมมา)

บทธัมมสังคณีมาติกา อธิบายถึงธรรมอันเป็นกุศล เป็นอกุศล และเป็นกลางๆ เป็นต้น เป็นส่วนแห่งพระอภิธรรม คือธรรมะชั้นสูงที่พระพุทธเจ้าทรงเทศนาโปรดพระพุทธานต์ดาบนดาวดั่งสเทวโลก จึงใช้สาธยายเพื่อสนองคุณของผู้ล่วงลับไป เป็นการแสดงความกตัญญูกตเวที และมีตำนานว่า ผู้ได้ฟังพระอภิธรรมแม้เป็นสัตว์เดรัจฉานที่ฟังไม่เข้าใจความหมาย เช่น ค้างคาวได้ฟัง ก็ยังได้รับอานิสงส์มาก แม้สิ้นชีพไปก็บังเกิดในสุคติโลกสวรรค์

ธัมมสังคณีมาติกาปาฐะ

กุสลา ธัมมา อะกุสลา ธัมมา อัปฺยาเกตา ธัมมา ฯ

สุขาเย เวทนายะ สัมปะยุตฺตา ธัมมา ทุกขาเย เวทนายะ สัมปะยุตฺตา
ธัมมา อะทุกขมะสุขาเย เวทนายะ สัมปะยุตฺตา ธัมมา ฯ

วิปากา ธัมมา วิปาเกธัมมะธัมมา เนวะวิปาเกนะวิปาเกธัมมะธัมมา ฯ

อุปาทินนุปาทานิยา ธัมมา อะนุปาตินนุปาทานิยา ธัมมา อะนุปาติน-
นानุปาทานิยา ธัมมา ฯ

สังกิลิฏฐะสังกิลิสิกา ธัมมา อะสังกิลิฏฐะสังกิลิสิกา ธัมมา อะสัง-
กิลิฏฐาสังกิลิสิกา ธัมมา ฯ

สะวัตถกกะสะวิจารณ์า ธัมมา อะวัตถกกะวิจารณ์ัตตา ธัมมา อะวัตถกกา-
วิจารณ์า ธัมมา ฯ

ปีติสะหะคะตา ธัมมา สุขะสะหะคะตา ธัมมา อุเปกขาสะหะคะตา ธัมมา ฯ

ทัสสะเนนะ ปะหาตัพพา อัมมา ภาวะนายะ ปะหาตัพพา อัมมา เนวะ-
ทัสสะเนนะ นะภาวะนายะ ปะหาตัพพา อัมมา ฯ

ทัสสะเนนะ ปะหาตัพพะเหตุกา อัมมา ภาวะนายะ ปะหาตัพพะเหตุกา
อัมมา เนวะทัสสะเนนะ นะภาวะนายะ ปะหาตัพพะเหตุกา อัมมา ฯ

อาจะยะคามิโน อัมมา อะปะจะยะคามิโน อัมมา เนวาจะยะคามิโน
นาปะจะยะคามิโน อัมมา ฯ

เสกขา อัมมา อะเสกขา อัมมา เนวะเสกขา นาเสกขา อัมมา ฯ

ปะริตตา อัมมา มะหัคคะตา อัมมา อัปปะมาณา อัมมา ฯ

ปะริตตารัมมะณา อัมมา มะหัคคะตารัมมะณา อัมมา อัปปะมาณา-
รัมมะณา อัมมา ฯ

หีนา อัมมา มัชฌิมา อัมมา ปะณีตา อัมมา ฯ

มิจฉัตตะนิยะตา อัมมา สัมมัตตะนิยะตา อัมมา อะนิยะตา อัมมา ฯ

มัคคารัมมะณา อัมมา มัคคะเหตุกา อัมมา มัคคาธิปะติโน อัมมา ฯ

อุปปันนา อัมมา อะนุปปันนา อัมมา อุปปาติโน อัมมา ฯ

อะตีตา อัมมา อะนาคะตา อัมมา ปัจจุปปันนา อัมมา ฯ

อะตีตารัมมะณา อัมมา อะนาคะตารัมมะณา อัมมา ปัจจุปปันนารัมมะณา
อัมมา ฯ

อัสสัจจัตตา อัมมา พะหิทธา อัมมา อัสสัจจัตตะพะหิทธา อัมมา ฯ

อัสสัจจัตตารัมมะณา อัมมา พะหิทธารัมมะณา อัมมา อัสสัจจัตตะพะหิทธา-
รัมมะณา อัมมา ฯ

สะนิตัสสะนะสัปปะภูฆา อัมมา อะนิตัสสะนะสัปปะภูฆา อัมมา
อะนิตัสสะนาปปะภูฆา อัมมา ฯ

บทปฏิฐานมัตติกา (เหตุ ปัจจโย)

บทปฏิฐานมัตติกา อธิบายถึงธรรมที่จัดเป็น ๓ ตอน คือ ธรรมที่เป็นฝ่ายผู้อุปการะ, ธรรมที่เป็นฝ่ายผู้ได้รับอุปการะหรือที่เกิดมาจากปัจจัย และธรรมที่นอกเหนือออกไปจากธรรมที่เกิดจากปัจจัย เป็นต้น เป็นส่วนแห่งพระอภิธรรม คือ ธรรมะชั้นสูงที่พระพุทธเจ้าทรงเทศนาโปรดพระพุทธมารดาบนดาวดึงส์เทวโลก จึงใช้สาธยายเพื่อสนองคุณของผู้ล่งลับไป เป็นการแสดงความกตัญญูกตเวที และมีตำนานว่า ผู้ได้ฟังพระอภิธรรมแม้เป็นสัตว์เดรัจฉานที่ฟังไม่เข้าใจ ความหมาย เช่น ค้างคาวได้ฟัง ก็ยังได้รับอานิสงส์มาก แม้สิ้นชีพไปก็บังเกิดในสุคติโลกสวรรค์

ปฏิฐานมัตติกาปาฐะ

เหตุปัจจโย, อารัมมะณะปัจจโย, อะธิปะติปัจจโย, อะนันทะระปัจจโย, สะมะนันทะระปัจจโย, สะหะชาตะปัจจโย, อัณณะมัณณะปัจจโย, นิสสะยะ-ปัจจโย, อุปะนิสสะยะปัจจโย, ปุเรชาตะปัจจโย, ปัจฉาชาตะปัจจโย, อาเสวะนะปัจจโย, กัมมะปัจจโย, วิปากะปัจจโย, อาหาระปัจจโย, อินทริยะปัจจโย, ฌานะปัจจโย, มัคคะปัจจโย, สัมปะยุตตะปัจจโย, วิปะยุตตะปัจจโย, อัตถิปัจจโย, นัตถิปัจจโย, วิคะตะปัจจโย, อะวิคะตะ-ปัจจโย ฯ

**บทเจริญพระพุทธมนต์
ถวายพระพรชัยมงคล**

บทชุมนุมเทวดา

บทชุมนุมเทวดา คือ การเชิญเทวดามาประชุมฟังพระปริตรที่จะสวด และแสดงน้ำใจไมตรีจิต หวังให้เทวดามีความสุขปราศจากทุกข์ และขอให้เทวดาค้ำครองให้มนุษย์พ้นภัย เหล่าเทวดาทั้งหลายชอบฟังธรรม ดังที่พระพุทธองค์เสด็จไปโปรดพุทธมารดาที่เทวดาภูมิชั้นดาวดึงส์ มีเทวดาในหมื่นจักรวาลมานั่งฟังธรรมของพระพุทธองค์ แม้ในวันธัมมัสสวนะ (วันพระก็มีการฟังธรรมอยู่ตลอด)

สระรัชชัง สะเสนัง สะพันธุง นะรินทัง,
ปะริตตานุกาโว สะทา รักษะตุติ,

ผะริตฺวานะ เมตตัง สะเมตตา ภาทันตา,
อะวิกขิตตะจิตตา ปะริตตัง ภาณันตุ ฯ

สะมันตา จักกะวาฬะสุ อัตถะราคะจันตุ เทวะตา,
สัทธัมมัง มุนิราชัสสะ สุณันตุ สักกะโมกขะทัง,

สัคเค กาเม จะ รูเป คิริสีขะระตะเณ จันตะลิกเข วิมานะ,
ทีเป รัฏฐะ จะ คาเม ตะรุวะนะกะหะเน เคหะวัตถุมหิ เขตเต,
ภุมมา จายันตุ เทวา ชะละละละวิสะเม ยักกะคันธัพพะนาคา,
ติฏฐันตา สันติเก ยัง มุนิระระวะจะนัง สาธะโว เม สุณันตุ ฯ

ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา,

ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา,

ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา ฯ

บทนอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้า

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

บทพระไตรสรณคมน์

บทพระไตรสรณคมน์นี้ เป็นบทเกี่ยวกับการถึงพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึก

พระไตรสรณคมน์

พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ

ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ

สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

ทุติยัมปิ พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

ตะติยัมปิ พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

นมการสืทธิคาถา

บทนมัสการพระพุทธเจ้าทั้งหลายในอดีต เป็นบทนมัสการเก่าที่พระสงฆ์
ใช้เจริญมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา

สั้มพุทเธ

สั้มพุทเธ อัญญะวิสัยจะ
ปัญจะสะตะสะหัสสานิ
เตสัง ัมมัญจะ สังฆัญจะ
นะมะการานุภาเวนะ
อะเนกา อันตะรายาปิ

สั้มพุทเธ ปัญจะปัญญาสัญจะ
ทะสะสะตะสะหัสสานิ
เตสัง ัมมัญจะ สังฆัญจะ
นะมะการานุภาเวนะ
อะเนกา อันตะรายาปิ

สั้มพุทเธ นะวุตตะระสะเต
วิสะติสะตะสะหัสสานิ
เตสัง ัมมัญจะ สังฆัญจะ
นะมะการานุภาเวนะ
อะเนกา อันตะรายาปิ

ท้าวทะสัยจะ สะหัสสะเก
นะมามิ สิระสา อะหัง
อาทะเรนนะ นะมามิหัง
หันต์วา สัพเพ อุปัททะเว
วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

จะตุวิสะติสะหัสสะเก
นะมามิ สิระสา อะหัง
อาทะเรนนะ นะมามิหัง
หันต์วา สัพเพ อุปัททะเว
วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

อัญญะจิตตาฬิสะสะหัสสะเก
นะมามิ สิระสา อะหัง
อาทะเรนนะ นะมามิหัง
หันต์วา สัพเพ อุปัททะเว
วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

นมการสืทธิคาถา

คาถานมัสการพระรัตนตรัย เพื่อให้สำเร็จในสิ่งปรารถนา

โย จักขุมา โมหะมะลาปะกัฏฐ
 สามัง วะ พุทโธ สุคะโต วิมุตโต
 มารัสสะ ปาสา วินิโมจะยันโต
 ปาเปสสิ เขมมัง ชะนะตัง วินะยัง ฯ
 พุทธัง ะรันตัง สิริสา นะมามิ
 โลกัสสะ นาถัญจะ วินายะกัญจะ
 ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
 สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

ธัมโม ะโซ โย ะยะ ตัสสะ สัตถุ
 ทัสเสสิ โลกัสสะ วิสุทธีมัคคัง
 นิยยานิโก ธัมมะธะรัสสะ ธารี
 สาตาเวโห สันติกะโร สุจิณโณ ฯ
 ธัมมัง ะรันตัง สิริสา นะมามิ
 โมหัพปะทาลัง อุปะสันตะทาหัง
 ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
 สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

สัทธัมมะเสนา สุคะตานุโค โย
 โลกัสสะ ปาปุปะกิเลสะเซตา
 สันโต สะยัง สันตินิโยชะโก จะ
 สักวาขาทะธัมมัง วิทิตัง กะโรติ ฯ

สังฆัง ะรันตัง สิริสา นะมามิ
พุทธานุพุทธีง สะมะสีละทิฏฐิง
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

นโมการอัญญกคาถา

บทนอบน้อมพระรัตนตรัย เพื่อให้เกิดเดชาานุภาพในการเจริญพระพุทธมนต์

นะโม อะระหะโต สัมมา-
นะโม อุตตะมะธัมมัสสะ
นะโม มะหาสังฆัสสาปิ
นะโม โอมัตถ์ยารัทธัสสะ
นะโม โอมะกาตัตถัสสะ
นะโมการัปปะภาเวนนะ
นะโมการานุภาเวนนะ
นะโมการัสสะ เตเชนะ

สัมพุทธัสสะ มะเหลิโน
สัฎฐากขาตัสสะเว เตนิระ
วิสุทเธสีละทิฏฐิโน
ระตะนัตตะยัสสะ สาธุกัง
ตัสสะ วัตถุตตะยัสสะปิ
วิคัจฉันตุ อุปัททเว
สุวัตถิ โหตุ สัพพะทา
วิธิมติ โหมิ เตชะวา ฯ

บทธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เป็นพระสูตรที่มีความสำคัญในฐานะเป็นพระธรรมเทศนาถ้อยคำแรกของพระพุทธเจ้า ซึ่งบันทึกไว้ในพระไตรปิฎกเล่มที่ ๔ เล่มที่ ๑๙ และเล่มที่ ๓๑ โดยคำว่า ธรรมจักร มีความหมายว่า “กงล้อคือพระธรรม” ในพระสูตรนี้ พระพุทธองค์ทรงประกาศหลักการของพระพุทธศาสนาว่า เป็นศาสนาประเภทอเทวนิยมที่ไม่เชื่อการเนรมิตของพระเจ้า ด้วยการตรัสเหตุแห่งทุกข์ว่า คือ ตัณหา ทั้งปฏิเสธอาตมันหรือวิญญาณ ด้วยการตรัสทุกข์สัจว่า คือ อุปทานขั้น ๕ ทรงแสดงแนวทางแห่งความพ้นทุกข์ คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ และตรัสผลของการปฏิบัติว่า คือความดับตัณหา มีความเป็นมาดังนี้

ในวันเพ็ญเดือน ๘ ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระสูตรนี้แก่นักบวชปัญจวัคคีย์ ท่านอัญญาโกณฑัญญะสดับพระธรรมเทศนาแล้ว บรรลุธรรมเป็นโสดาบัน พรหม ๑๘ โภกกับเทวดาจำนวนมากก็บรรลุธรรมด้วยพระสูตรนี้

บทختธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

อะนุตตะรัง อะภิสัมโพธิง
 ปะฐะมัง ยัง อะเทเสสิ
 สัมมะเทวะ ปะวัตเตนโต
 ยัตถากขาตา อุโก อันตา
 จะตุสวาริยะสัจเจสุ
 เทสิตัง ธัมมะราเชนะ

สัมพุชฉิตฺวา ตะถาคะโต
 ธัมมะจักกัง อะนุตตะรัง
 โลเก อัปปะฏิวัตตียัง
 ปะฏิปัตติ จะ มัชฌิมา
 วิสุทฺธัง ญาณะทัสสะนัง
 สัมมาสัมโพธิกิตตะนัง

นามะเน วิสสุตัง สุตตัง
เวยยากะระณะปาฐุนะ

ธัมมะจักกัปปะวัตตะนัง
สังคีตันตัมภะณามะ เส ฯ

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สมะยัง ภะคะวา, พาราณสียัง วิหะระติ,
อิสิปตะเน มิคะทาเย ฯ ตัตถะ โข ภะคะวา ปัญจะวัคคิเย ภิกขุ อามันเตสิ ฯ

เทวัมเม ภิกขะเว อันทา ปัพพะชิตะเน นะ เสวิตัพพา, โย จายัง กาเมสุ
กามะสุขัลลิกานุโยโค, หิโน คัมโม โปถุชชะนิโก อะนะริโย อะนัตตะสังฺกัทธิโต,
โย จายัง อัตตะกิละมะถานุโยโค, ทุกโข อะนะริโย อะนัตตะสังฺกัทธิโต ฯ

เอเต เต ภิกขะเว อุโภ อันเต อะนุปะคัมมะ, มัชฌิมา ปะฏิปะทา
ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา, จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย
อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ ฯ

กะตะมา จะ สา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา,
จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ
สังวัตตะติ ฯ

อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञัณฺโณ มัคโค ฯ เสยยะถิทัง ฯ สัมมาทิฏฐิ สัมมา-
สังกัปปो สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว, สัมมาวายาโม สัมมาสะติ
สัมมาสะมาธิ ฯ

อะยัง โข สา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา,
จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย อะภิญญายะ สัมโพธายะ นิพพานายะ
สังวัตตะติ ฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขัง อะริยะสัจจัง ฯ ชาติปิ ทุกขา ชะราปิ
ทุกขา มะระณัมปิ ทุกขัง, โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสาปิ ทุกขา,

อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข ยัมปิจันัง นะ ละภะติ
 ตัมปิ ทุกขัง, สังจิตเตนะ ปญฺจุปาทานักขันธา ทุกขา ฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะสมุททะโย อะริยะสัจจัง ฯ ยายัง ตัณหา
 โปโนพพะวิกา นันทิราคะสะหะคะตา ตัตฺตระ ตตฺตราภินันฺทินิ ฯ เสยยะถิทัง ฯ
 กามะตณฺหา ภะวะตณฺหา วิภะวะตณฺหา ฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง ฯ โย ตัสสาเยวะ
 ตณฺหาเย อะเสสะวิราคะนิโรธะ จาโค ปะฏินิสสัคโค มุตติ อะนาละโย ฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะคามินิ ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ฯ
 อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञัคฺคิโก มัคโค ฯ เสยยะถิทัง ฯ สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปो
 สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว, สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมา-
 สมะธิ ฯ

อิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ,
 จักขุ อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปญฺญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก
 อุตตะปาติ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญะยันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ
 อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุ อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปญฺญา อุตตะปาติ
 วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ ฯ

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญาตันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ
 อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุ อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปญฺญา อุตตะปาติ
 วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ ฯ

อิทัง ทุกขะสมุททะโย อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ
 ธัมเมสุ, จักขุ อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปญฺญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ
 อาโลโก อุตตะปาติ ฯ

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ภาวิตันติ เม
ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุทะปาติ ญาณัง อุทะปาติ
ปัญญา อุทะปาติ วิชชา อุทะปาติ อาโลโก อุทะปาติ ฯ

ยวาทะกัณฐะ เม ภิกขเว อิมสุ จะตุสุ อะริยะสัจเจสุ, เอวันติปะริวัณ्हัง
ท้าวทาสการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง นะ สุวิสุทัง อะโหสิ ฯ

เนวะ ตาวาหัง ภิกขเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรัทมะเก
สัสสะมะณะพรัทมะณียา ปะชาเย สะเทวะมะนุสสาเย, อะนุตตะรัง สัมมา-
สัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจจัญญาสิง ฯ

ยะโต จะ โข เม ภิกขเว อิมสุ จะตุสุ อะริยะสัจเจสุ, เอวันติปะริวัณ्हัง
ท้าวทาสการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง สุวิสุทัง อะโหสิ ฯ

อะถาหัง ภิกขเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรัทมะเก
สัสสะมะณะพรัทมะณียา ปะชาเย สะเทวะมะนุสสาเย อะนุตตะรัง สัมมา-
สัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจจัญญาสิง ฯ

ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง อุทะปาติ, อะกุปปา เม วิมุตติ,
อะยะมันติมาชาติ, นัตถิทานิ पुณฺณพะโวติ ฯ

อิทมะโวจะ ภาคะวา ฯ อัตตะมะนา ปญจะวัคคิยา ภิกขุ ภาคะวะโต
ภาสีตัง อะภินันทุง ฯ อิมัสมิญจะ ปะนะ เวยยากะระณัสสัง ภาณูญะมานะ,
อายัสมะโต โกณฑัญญัสสะ วิระชัง วีตะมะลัง ธัมมะจักขุ อุทะปาติ, ยังกิณฺจ
สะมุทะยะธัมมัง สัพพันตัง นิโรธะธัมมันติ ฯ

ปะวัตติเต จะ ภาคะวะตา ธัมมะจักเก, ภูมมา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ,
เอตัมภาคะวะตา พาราณะสิยัง อสิปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง ธัมมะจักกั
ปะวัตติตัง, อัปปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พรัทมะเณนะ วา เทเวนะ วา
มาเรนะ วา พรัทมฺนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินติ ฯ

ภุมมานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, จาตุมะหาราชิกา เทวา สัททะมะนุสสา-
เวสุ ฯ จาตุมะหาราชิกานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, ตาวะติงสา เทวา สัททะ-
มะนุสสาเวสุ ฯ ตาวะติงसानัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, ยามา เทวา สัททะ-
มะนุสสาเวสุ ฯ ยามานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, ตุสิตา เทวา สัททะมะนุสสา-

เวสูง ๑ ตุสิตานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, นิมมานะระตี เทวา สัททะมะนุสสา-
 เวสูง ๑ นิมมานะระตีนัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา, ประระนิมิตะวะสะวัตตี เทวา
 สัททะมะนุสสาเวสูง ๑ ประระนิมิตะวะสะวัตตีนัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา,
 พรัหฺมะกายิกา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง ๑

เอตัมภะคะวะตา พาราณะสียัง อิติปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง
 ฐัมมะจักกััง ปะวัตติตัง, อัมปะภุวัตติยัง สะมะเณนะ วา พรัหฺมะเณนะ วา
 เทเวนะ วา มาเรนะ วา พรัหฺมูนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินติ ๑

อิติหะ เตะนะ ขะเณนะ เตะนะ มุหุตตะนะ, ยาวะ พรัหฺมะโลกา สัทโท
 อัพภุคคัจฉิฯ อะยฺญะจะ ทะสะสะหฺสสี โลกะธาตุ, สัγγัมปิ สัมปะกัมปิ สัมปะเวธิ ๑
 อัมปะมาโน จะ โอฬาโร โอภาโส โลเก ปาตุระโหสิ, อะตักกัมเมวะ เทวานัง
 เทวานุภาวัง ๑

อะถะโข ภะคะวา อุทานัง อุทาเนสิ, อัญญาสิ ะตะ โภ โกณทัญญู
 อัญญาสิ ะตะ โภ โกณทัญญูติ ๑

อิติหิทั้ง อายัสสะโต โกณทัญญุสสะ, อัญญาโกณทัญญูเตววะ นามัง
 อะโหสีติ ๑

บทมงคลสูตร

มงคลสูตร เป็นพระสูตรว่าด้วยมงคลแห่งชีวิต การนำมงคลสูตรมาสวด ก็เพื่อจะทำให้มงคลต่างๆ ตามที่ปรากฏในพระสูตร เกิดขึ้นกับชีวิต นอกจากนั้น มงคลสูตรยังมีอานุภาพในการป้องกันภัยอันตรายอันจะเกิดจากความไม่เที่ยงธรรม ของเหล่าคนพาลสันดานหยาบทั้งหลาย ในงานทำบุญโดยทั่วไป พระสงฆ์นิยม สวดมงคลสูตร พร้อมกับเจ้าภาพจุดเทียนมงคล อันแสดงถึงความส่องสว่าง รุ่งเรืองแห่งมงคลในชีวิต การสวดมงคลสูตรก่อนสูตรอื่นทั้งหมด เป็นการแนะนำ ผู้ฟังว่า ผู้ที่ดำเนินชีวิตตามหลักมงคลทั้ง ๓๘ ประการ ตามที่พระพุทธองค์ทรง สอนนั้นเป็นชีวิตที่มีมงคล ชีวิตเช่นนี้ ไม่จำเป็นต้องไปแสวงหามงคลภายนอก จากที่ไหน เพราะเป็นชีวิตที่มีมงคลอยู่ในตัวแล้ว และหากทำได้ ก็จะไปปราศจาก ทุกข์ โศก โรค ภัย ในการดำเนินชีวิต และถึงความพ้นทุกข์ได้ในที่สุด

มงคลสูตร

พะหู เทวา มนุสสา จะ
อากังขะมานา โสถถานัง

มังคะลานิ อะจินตะยุง
พริฐิ มังคะละมุตตะมัง ฯ

อะเสวะนา จะ พาลานัง
ปุชา จะ ปุชนะนียานัง
ปะฏิรูปะเทสะวาโส จะ
อัตตะสัมมาปะณิธิ จะ

ปัมมิตานัญจะ เสวะนา
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
ปุพเพ จะ กะตะปุญญะตา
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ

พาหุสัจจะ จะ สิปปัญจะ
 สุภาสิตา จะ ยา วาจา
 มาตาปิตุอุปัฏฐานัง
 อะนาคุลา จะ กัมมันตา
 ทานัญจะ ธัมมะจะรียา จะ
 อะนะวัชชานิ กัมมานิ
 อาระตี วิระตี ปาปา
 อัปปะมาโท จะ ธัมเมสุ
 คาระโว จะ นิวาโต จะ
 กาเลนะ ธัมมัสสะวะนัง
 ชันตี จะ โสวะจัสสะตา
 กาเลนะ ธัมมะสากัจฉา
 ตะโป จะ พรีห์มะจะริยัญจะ
 นิพพานะสังนิกิริยา จะ
 ฌุญฐัสสะ โลกะธัมเมหิ
 อะโสกัง วิระชัง เขมัง
 เอตาทิสานิ กัตถวานะ
 สัพพัตถะ โสตถิง คัจฉันติ

วินะโย จะ สุสิกขิโต
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 ปุตตะทาร์สสะ สังคะโห
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 ญาตะกานัญจะ สังคะโห
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 มัชชะปานา จะ สัญญะโม
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 สันตุญฐี จะ กะตัญญูตา
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 สะมะณานัญจะ ทัสสะนัง
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 อะริยะะสัจจานะ ทัสสะนัง
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 สัพพัตถะมะปะราชาธิตา
 ตันเตสัง มังคะละมุตตะมันติ ฯ

บทรัตนสูตร

รัตนสูตร เป็นพระสูตรที่พระอานนทเถระเรียนจากพระพุทธองค์โดยตรง เพื่อใช้สวดขจัดปัดเป่าภัยพิบัติ ที่เกิดกับชาวกรุงเวสาลี พระพุทธองค์ทรงแนะนำให้พระเถระอังกุณของพระรัตนะ คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ทำสังกิริยาให้เกิดเป็นอานุภาพ ขจัด ปัดเป่าภัยพิบัติทั้งหลาย เนื้อความรัตนสูตรตอนแรก เริ่มต้นด้วยการแนะนำให้เหล่าภุคตทั้งหลายได้อนุโมทนาบุญกุศลที่หมู่มนุษย์อุทิศให้ และเมื่ออนุโมทนาแล้ว ขอให้เกิดความเมตตา ทำการรักษามนุษย์ทั้งหลาย เนื้อความตอนต่อมา เป็นการอังกุณพระรัตนตรัย เป็นสัจจาจาให้เกิดความสวัสดี ส่วนตอนสุดท้าย เป็นคำกล่าวของท้าวสักกะที่ผูกขึ้นเป็นคาถาพรรณนาคุณพระรัตนตรัยเป็นสัจจาจาให้เกิดความสวัสดี ภายหลังได้กลายเป็นแบบอย่าง ในการทำน้ำพระพุทธมนต์ สำหรับพระสงฆ์สาวก ต่อมาจนถึงปัจจุบัน ทุกครั้งที่มีการทำน้ำพระพุทธมนต์ จะต้องสวดรัตนสูตร

ด้วยอานุภาพแห่งรัตนสูตรนี้ แม้กรุงเวสาลีจะเกิดภัยพิบัติอย่างร้ายแรง ผู้คนอดอยากล้มตายเป็นจำนวนมาก ซากศพถูกทิ้งเกลื่อนนคร ภูตผีปีศาจทำอันตรายแก่หมู่มนุษย์ โรคระบาดเกิดขึ้นแพร่กระจายไปทั่ว ผู้คนล้มตายเหลือที่จะนับได้ เมื่อพระพุทธองค์ทรงรับสั่งให้พระอานนทเถระสวดรัตนสูตร และประพรมน้ำพระพุทธมนต์ ภัยพิบัติร้ายแรงเช่นนี้ ก็ยังระงับลงได้อย่างฉับพลัน จุดประสงค์ของการสวดรัตนสูตร ก็เพื่อเป็นการขจัดภัยทั้ง ๓ ประการ ตามที่ปรากฏในพระสูตร คือ ข้าวยากหมากแพง (ทุพภิกขภัย) ๑ ภูตผีปีศาจ ทำอันตราย (อะมะนุสสภัย) ๑ โรคภัยไข้เจ็บ (โรคภัย) ๑ ให้อันตรธานไป

รตนสูตร (ย่อ)

ยังกิญจิ วิตตัง อีธะ วา หุรัง วา
สัคเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณีตัง
นะ โน สมะมัง อัตถิ ตะถาคะเตนะ
อิทัมปิ พุทธะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ขะยัง วิราคัง อะมะตัง ปะณีตัง
ยะทังฆะคา สักกัยะมุนิ สะมาหิโต
นะ เตนะ ธัมเมนะ สัมมัตถิ กิญจิ
อิทัมปิ ธัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ยัมพุทธะเสฏโฐ ปะริวัณณะยิ สุจิง
สะมาธิมานันตะริกัณฺเฑมาหุ
สะมาธินา เตนะ สะโม นะ วิชชะติ
อิทัมปิ ธัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

เย ปุคคะลา อัญฺฐะ สะตัง ปะสัณฺฐา
จัตตาริ เอตานิ ยุกานิ โหนติ
เต ทักขิณียา สุคะตัสสะ สาวะกา
เอเตสุ ทินนานิ มะหัพพะลานิ
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

เย สุปปะยุตตา มะณะสา ทัพเพนะ
 นิกกามิโน โคตะมะสาสะนัมहि
 เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคัยหะ
 ลัทธา มุธา นิพพุติง ภูณชะมานา
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ชีณัง ปุราณัง นะวัง นัตถิ สัมภะวัง
 วิรัตตะจิตตายะติเก ภาวะสฺมิง
 เต ชีณะพีชา อะวิรุพหิฉันทา
 นิพพันติ อีรา ยะถายัมปะทีโป
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

บทกรณียเมตตสูตร

กรณียเมตตสูตร เป็นพระสูตรที่พระพุทธองค์ทรงแนะนำพระภิกษุให้แผ่เมตตาจิตไปในมวลสรรพสัตว์ ตลอดจนเทพเทวา ภูตผีปีศาจทั้งหลาย ไม่มีประมาณ ไม่มีขอบเขต ไร้พรมแดนขีดขั้นไม่ว่าสัตว์นั้น หรือเขาผู้นั้นจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนาอะไร จะเกี่ยวข้องกับเรา โดยความเป็นญาติ เป็นประเทศเชื้อชาติ ศาสนาหรือไม่ก็ตาม ให้มีจิตกว้างขวางไร้ขอบเขตขีดขั้น ขอให้เขาได้มีความสุข หากทำได้เช่นนี้ นอกจากเทวดาจะไม่แสดงสิ่งที่น่ากลัวหลอกหลอนแล้ว ยังมีใจอนุเคราะห์พระภิกษุ โดยไมตรีจิตด้วยความอ่อนโยนมีเมตตา

เมื่อต้องเดินทางผ่านป่าเขาลำเนาไพร หรือไปอยู่ในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย ท่านให้สวดกรณียเมตตสูตร เพื่อเป็นเครื่องคุ้มครองป้องกันภัยอันตราย อันจะเกิดจากอมนุษย์ ภูตผีปีศาจทั้งหลาย ให้เกิดเป็นความอ่อนโยน มีเมตตา

กรณียเมตตสูตร

กระณียะมัตถะกุสะเลนะ
 สักโก อุชฺฐ จะ สุหุชฺฐ จะ
 สันตฺสสะโก จะ สุภะโร จะ
 สันตินทรีโย จะ นิปะโก จะ
 นะ จะ ขุททัง สะมาจะเร กิณฺณจิ
 สุชีโน วา เขมิโน โทหนตุ
 เย เกจิ ปาณะภูตฺตติ
 ทิฆา วา เย มะหันตา วา
 ทิฏฐา วา เย จะ อะทิฏฐา
 ภูตา วา สัมภะเวสี วา
 นะ ปะโร ปะรัง นิคุพเพถะ
 พียาโรสะนา ปะฐิฆะสัณฺญา
 มาตา ยะถา นียัง ปุตตัง
 เอวัมปิ สัพพะภูเตสุ
 เมตตัญจะ สัพพะโลกัสสิมัง
 อุทธัง อะโธ จะ ติริยัญจะ
 ติฏฐัญจะรัง นิสินโน วา
 เอตัง สะติง อะธิฏฺเฐยยะ
 ทิฏฐิณฺจะ อะนุปะคัมมะ
 กาเมสุ วินยยะ เคธัง

ยันตัง สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ
 สุวะโจ จัสสะ มุทุ อะนะติมานี
 อัปปะกิจโจ จะ สัลละหุกะวุตติ
 อัปปะคัพโภ กุเลสุ อะนะนุคิโธ
 เยนะ วิณฺณฺญ ปะเร อุปะวะเทยยุง
 สัพเพ สัตตา ะวันตุ สุขิตฺตตา
 ตะสา วา ถาวะรา วา อะนะวะเสสา
 มัชฌิมา รัสสะกา อะนุกะถุลา
 เย จะ ทูเร ะสันติ อะวิทูเร
 สัพเพ สัตตา ะวันตุ สุขิตฺตตา
 นาติมัญญะถะ กัตถะจิ นัง กิณฺณจิ
 นาณญะมัญญัสสะ ทุกขะมิจเฉยยะ
 อายุสา เอกะปุตตะมะนุรักเข
 มานะสัมภาวะเย อะปะริมาณัง
 มานะสัมภาวะเย อะปะริมาณัง
 อะสัมพาธัง อะเวรัง อะสะปัตตัง
 สะยาโน วา ยาวะตัสสะ วิคะตะมิทโธ
 พรัหมะเมตัง วิหารัง อิตะมาหุ
 สีละวา ทัสสะเนนะ สัมปันโน
 นะ หิ ชาตุ คัพพะเสยยัง ปุณะเรตติ ฯ

บทชั้นปริตร

ชั้นปริตร เป็นคาถาที่พระพุทธองค์ทรงสอนให้พระภิกษุแผ่เมตตาไปในบรรดาตระกูลที่มีพิษดุร้ายทั้งหลาย เพื่อเป็นการคุ้มครอง ป้องกันตนเองจากสัตว์ร้าย ปรากฏทั้งในพระวินัยปิฎกและพระสุตตันตปิฎก นอกจากจะเป็นคาถาสำหรับป้องกันอสรพิษและสัตว์ร้ายทั้งหลายแล้ว ยังสามารถป้องกันอันตรายจากยาพิษทั้งหลายได้ด้วย

ชั้นปริตร

วิรูปักเขหิ เม เมตตัง
 ฉัพพยาปุตเตหิ เม เมตตัง
 อะปาตะเกหิ เม เมตตัง
 จะตุปปะเทหิ เม เมตตัง
 มา มัง อะปาตะโก หิงสิ
 มา มัง จะตุปปะโท หิงสิ
 สัพเพ สัตตา สัพเพ ปาณา
 สัพเพ ภัทรานิ ปัสสันตุ

เมตตัง เอราปะเถหิ เม
 เมตตัง กัณหาโคตะมะเกหิ จะ
 เมตตัง ทิปาตะเกหิ เม
 เมตตัง พะหุปปะเทหิ เม
 มา มัง หิงสิ ทิปาตะโก
 มา มัง หิงสิ พะหุปปะโท
 สัพเพ ภูตา จะ เกวะลา
 มา กิญจิ ปาปะมาคะมา

อัปปะมาโณ พุทโธ, อัปปะมาโณ ธัมโม, อัปปะมาโณ สังฆो,
 ปะมาณะวันตานิ สิริงสะปานิ, อะหิ วิจฉิกา สะตะปะที อุณณานาภี สะระพู
 มุสิกา, กะตา เม รักษา กะตา เม ปะริตตา, ปะฎีกกะมันตุ ภูตานิ, โสฬัง นะโม
 ภาคะวะโต, นะโม สัตตันนัง สัมมาสัมพุทธานัง ฯ

บทเมตตานิสังสฤตปาฐะ

เมตตานิสังสฤตปาฐะ กล่าวถึงอานิสงส์ของการเจริญเมตตา ว่ามีทั้งสิ้น ๑๑ ประการ กล่าวคือ หลับก็เป็นสุข, ตื่นก็เป็นสุข, ไม่ฝันเห็นสิ่งลามก, เป็นที่รักของมนุษย์, เป็นที่รักของอมนุษย์, เทวดาย่อมรักษา, ไฟ ยาพิษ หรือศัสตราไม่กล้ากราย, จิตย่อมตั้งมั่นโดยรวดเร็ว, สิ้นหายย่อมแผ้วถาง, เป็นผู้ไม่หลงใหลเมื่อจะตาย, เมื่อยังไม่ถึงพระนิพพาน ย่อมไปบังเกิดในพรหมโลก

เมตตานิสังสฤตปาฐะ

เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สมะยัง ภะคะวา, สาวัตถิยัง วิหะระติ, เขตตะวะเน
 อะนาถะปิณทิกัสสะ อาราเม ฯ ตัตถะ โข ภะคะวา ภิกขุ อามันเตสิ ภิกขะโวติ ฯ
 ภะทันเตติ เต ภิกขุ ภะคะวะโต ปัจจัสโสสงฺ ฯ ภะคะวา เอตะทะโวจะ ฯ
 เมตตายะ ภิกขะเว เจโตวิมุตติยา อาเสวิตายะ ภาวิตายะ พะหุลีกะตายะ,
 ยานีกะตายะ วัตถุกะตายะ อะนุกฺขิตายะ ปะริจิตายะ สุสะมารถายะ,
 เอกาทะสานิสังสา ปาฎิกังขา ฯ กะตะเม เอกาทะสะ ฯ สุขัง สุขะติ ฯ สุขัง
 ปะฏิพุชชะติ ฯ นะ ปาปะกัง สุขินัง ปัสสะติ ฯ มะนุสสานัง ปิโย โหติ ฯ
 อะมะนุสสานัง ปิโย โหติ ฯ เทวะตา รักขันติ ฯ นาสสะ อัคคิ วา วิสัง วา
 สัตถัง วา กะมะติ ฯ ตุวะกฺขัง จิตตัง สะมาธิยะติ ฯ มุขะวัณโณ วิปะสัทธิยะติ ฯ
 อะสัมมุฬโห กาลัง กะโรติ ฯ อุตตะรัง อัมปะฏิวิชฌันโต พหฺมมะโลกุปะโค
 โหติ ฯ เมตตายะ ภิกขะเว เจโตวิมุตติยา อาเสวิตายะ ภาวิตายะ พะหุลีกะตายะ,
 ยานีกะตายะ วัตถุกะตายะ อะนุกฺขิตายะ ปะริจิตายะ สุสะมารถายะ, อิมะ
 เอกาทะสานิสังสา ปาฎิกังขาติ ฯ อิทะมะโวจะ ภะคะวา ฯ อัตตะมะนา เต
 ภิกขุ ภะคะวะโต ภาสิตัง, อะภินันทุนติ ฯ

บทโมรปริตร

โมรปริตร คือปริตรที่นกกยงทองโพธิสัตว์สารยาเป็นประจำ กล่าวถึงคุณของพระพุทธเจ้า แล้วน้อมพระพุทธคุณมาพิทักษ์คุ้มครองให้มีความสุขดี มีประวัติตำนานความเป็นมาว่า สมัยหนึ่ง ครั้งพระบรมศาสดาเสวยพระชาติเป็นนกกยงทองโพธิสัตว์ อาศัยอยู่บนเขา ไกลป่าหิมพานต์ ในครั้งนั้น ก่อนจะบินไปหาอาหารในตอนเช้า นกกยงทองพระโพธิสัตว์จะบินขึ้นไปจับบนยอดภูเขามองดูพระอาทิตย์ที่กำลังขึ้น แล้วสารยาพระปริตรนมัสการพระอาทิตย์ โดยร่ายมนต์สารยาสองคาถาแรกว่า อุเทตะยัญจักขุมา เป็นต้น และนอบน้อมบูชาพระพุทธเจ้าทั้งหลายที่เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พร้อมทั้งระลึกถึงพระคุณของพระพุทธเจ้าเหล่านั้นด้วย แล้วจึงบินออกไปหาอาหาร

โมรปริตร

อุเทตะยัญจักขุมา เอกะราชา
 หะริสสะวัณโณ ปะฐะวิปปะภาโส
 ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะฐะวิปปะภาสัง
 ตะยัชชะ คุตตา วิหะเรมุ ทิวะสัง
 เย พรัหมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม
 เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
 นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
 นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตตยา
 อิมัง โส ปะริตตัง กัตถวา โมโร จะระติ เอสะนา ฯ

อะเปตะยัญจักขุมา เอกะราชา
 หะริสสะวัณโณ ปะฐะวิปปะภาโส
 ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะฐะวิปปะภาสัง
 ตะยัชชะ คุตตา วิหะเรมุ รัตติง
 เย พรัหมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม
 เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
 นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
 นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตตยา
 อิมัง โส ปะริตตัง กัตถวา โมโร วาสะมะกัปปะยีติ ฯ

บทจันทปริตตปาฐะ

จันทปริตตปาฐะ เป็นการประกาศขอให้พระพุทธองค์ทรงเป็นที่พึ่ง แล้ว
ย่อมนรอตพ้นจากภัยอันตรายทั้งปวง ผู้ปองร้ายจักแพ้พ่ายไป ดุจจันทิมเทวบุตร
ผู้ประกาศว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นที่พึ่ง จึงได้พ้นภัยจากอสุรินทราหู
ด้วยพระพุทธานุภาพ

จันทปริตตปาฐะ

เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สมะยัง ภะคะวา, สāvātthiยัง วิหะระติ, เขตตะวะเน
อะนาถะปิณตีกัสสะ, อารามะ ฯ เตนะ โข ปะนะ สมะเยนะ จันติมา เทวะปุตโต
ราหูนา อะสุรินเทนะ คะหิโต โหติ ฯ อะถะโข จันติมา เทวะปุตโต ภะคะวันตัง
อะนุสสะระมานิ ตายัง เวลายัง อิมัง คากัง อะภาสิ

นะโม เต พุทธะวীরตถุ

วิปะมุตโตสิ สัพพะธิ

สัมพาธะปะฏิปันโนสมี

ตัสสะ เม สะระณัง ภะวาติ ฯ

อะถะโข ภะคะวา จันติมัง เทวะปุตตัง อารัพพะ ราหู อะสุรินทัง คากายะ
อัมมะภาสิ

ตะถาคะตัง อะระหังตัง

จันติมา สะระณัง คะโต

ราหู จันทัง ปะมุญจัสสุ

พุทธา โลกานุกัมปะกาติ ฯ

อะถะโข ราหู อะสุรินโท จันติมัง เทวะปุตตัง มุญจิต์วา ตะระมานะรูปุเป ยะนะ
เวปะจิตติ อะสุรินโท เตนุปะสังกะมิ อุปะสังกะมิต์วา สังวิคโค โลมะหัญฐะชาโต
เอกะมันตัง อัญญาสิ ฯ เอกะมันตัง ฐิตัง โข ราหู อะสุรินทัง เวปะจิตติ อะสุรินโท
คากายะ อัมมะภาสิ

กิณนุ สันตะระมาโน วะ ราหุ จันทั้ง ปะมฺญจะสิ
 สักวิคคะรูปุ อาคัมมะ กิณนุ ภีโต วะ ติฏฐะสีติ ฯ
 สัตตะธา เม ณะเล มุทธา ชีวันโต นะ สุขัง ละเภ
 พุทธะคาถาภิกิโตมहि โน เจ มฺญเจยยะ จันทิมันติ ฯ

บทสุริยปริตตปาฐะ

สุริยปริตตปาฐะ เป็นการประกาศขอให้พระพุทธรองค์ทรงเป็นที่พึ่ง แล้ว
 ย่อมรอดพ้นจากภัยอันตรายทั้งปวง ผู้ปองร้ายจักแพ้พ่ายไป ดุจสุริยเทวบุตร
 ผู้ประกาศว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นที่พึ่ง จึงได้พ้นภัยจากอสุรินทราหู
 ด้วยพระพุทธานุภาพ

สุริยปริตตปาฐะ

เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สมะยัง ภาคะวา, สาวัตถิยัง วิหะระติ, เขตตะวะเน
 ณะนาถะปิณฑิกัสสะ, อารามะ ฯ เตะนะ โห ปะนะ สะมะเยนะ สุริโย เทวะปุตโต
 ราหุณา อะสุรินเทนนะ คะหิโต โหติ ฯ อะถะโข สุริโย เทวะปุตโต ภาคะวันตัง
 อะนุสสะระมาโน ตายัง เวลายัง อิมัง คาลัง อะภาสิ

นะโม เต พุทธะวีรัตถุ วิปะมะตโตสิ สัพพะธิ
 สัมพาธะปะฏิปันโนสมิ ตัสสะ เม สะระณัง ภาวาติ ฯ

อะถะโข ภาคะวา สุริยยัง เทวะปุตตัง อารัพพะ ราหุณ อะสุรินทัง คาทายะ
 อัชฌะภาสิ

ตะกาคะตัง อะระหังตัง สุริโย สรรณัง คะโต
 ราชุ สุริยัง ปะมูญจัสสุ พุทธา โลกานุกัมปะกา ฯ
 โย อัมระกาเร ตะมะสี ปะกังกะโร
 เวโรจะโน มัณฑะลิ อุกกะเตโซ
 มา ราชุ คีลี จะระมันตะลิกเข
 ปะชัง มะมะ ราชุ ปะมูญจะ สุริยันติ ฯ

อะละโข ราชุ อะสุรินโท สุริยัง เทวะปุตตัง มุญจิต์วา ตะระมานะรูปโป เยนะ
 เวปะจิตติ อะสุรินโท เตนุปะสังกะมิ อุกะสังกะมิต์วา สังวิคโค โลมะหังภูชะชาโต
 เอกะมันตัง อังฆฐาสี ฯ เอกะมันตัง ฐิตัง โข ราชุ อะสุรินทัง เวปะจิตติ อะสุรินโท
 คากายะ อัมมะภาลี

กีนุ สันตะระมาโน ะ	ราชุ สุริยัง ปะมูญจะลี
สังวิคคะรูปโป อากัมมะ	กีนุ ภาโต ะ ติภูชะสีติ ฯ
สัตตะธา เม ณะเล มุทธา	ชีวันโต นะ สุขัง ละเภ
พุทธะคากาภิกิโตมहि	โน เจ มุญเจยยะ สุริยันติ ฯ

บทวิญญูกปริตร

วิญญูกปริตร เป็นเรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธองค์ เมื่อครั้งถือกำเนิดเป็นลูกนกคุ้ม แล้วทำปริตรป้องกันตนเองจากไฟป่า ปรากฏอยู่ในพระสูตรตันต-ปิฎก จรียาปิฎก และวิญญูกชาดก อรรถกถาชาดก

วิญญูกปริตร เป็นพระปริตรที่กล่าวอ้างคุณ คือศีล สมาธิปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ และสังขะ ของพระพุทธเจ้าในอดีตทั้งหลาย แล้วน้อมเอาพระพุทธคุณดังกล่าว มาบังเกิดเป็นอานุภาพ ปกป้องคุ้มครองอันตรายอันจะเกิดจากไฟทั้งหลาย ให้เกิดความสุขสวัสดิ์แก่ชีวิต การสวดพระปริตรนี้ ก็เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายอันเกิดจากไฟ (ป้องกันอัคคีภัย) และเหตุเดือดร้อนวุ่นวาย นานาประการ ให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข

วิญญูกปริตร

อตฺถิ โลเก สีละคุณฺโณ
เตนะ สัจเจนะ กาหามิ
อาวัชชิตฺวา ธัมมะพะลัง
สัจจะพะละมะวัสสาเย
สันติ ปักขา อะปัตตตะนา
มาตา ปิตา จะ นิกขันตา
สะหะ สัจเเจ กะเต มัยหัง
วัชเชสิ โสพะสะ กะวีรานิ
สัจเจนะ เม สะโม นตฺถิ

สัจจัง โสเจยยะนุททะยา
สัจจะกิริยะมะนุตตะรัง
สะริตฺวา ปุพพะเก ชิเน
สัจจะกิริยะมะกาสะหัง
สันติ ปาธา อะวัญจะนา
ชาตะเวทะ ปะฏิกกะมะ
มะหาปัชชะลิโต ลีฬิ
อุทะกัง ปัตฺวา ยะถา ลีฬิ
เอสา เม สัจจะปาระมีติ ฯ

บทอนุสรณปาฐะ

บทอิตปิ โส เป็นเนื้อความส่วนหนึ่งในรัชคคสูตร ว่าด้วยอานุภาพแห่งการ น้อมระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย คือพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ให้ เกิดกำลังใจในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคนานาประการ โดยพระพุทธองค์ทรง นำเรื่องการทำสงครามระหว่างเทพกับอสูรมาเป็นข้อเปรียบเทียบ เพื่อเตือนให้ พระภิกษุผู้ไปทำความเพียรอยู่ตามป่าเขาลำเนาไพรอันเงียบสงัด ห่างไกลจาก ผู้คนสัญจรไปมา การอยู่ท่ามกลางป่ากว้างดงลึก ของพระภิกษุผู้เป็นปฤชชน เช่นนั้น ย่อมจะก่อให้เกิดความหวาดกลัวจนพองสยองเกล้า เมื่อเกิดความรู้สึก หวาดกลัว พระพุทธองค์ทรงแนะนำให้พระภิกษุ ระลึกถึงธง คือ พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ หรือพระสังฆคุณ ก็จะสามารถข่มใจระงับความหวาดกลัว บำเพ็ญ เพียรต่อไปได้

อนุสรณปาฐะ

อิตปิ โส ภาคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ, วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู, อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ, สัตถา เทวะมะนุสสาณัง, พุทโธ ภาคะวาติ ฯ

สวากขาโต ภาคะวะตา ธัมโม, สันทิฏฐิโก อะกาลิโก, เอหิปัสสิโก, โอปะนะยิโก, ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ ฯ (อ่านว่า วิญญูฮิติ)

สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อุกุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สามิจิปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา, เอสะ ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย, ปาหุเนยโย, ทักขิณเณยโย, อัญชะลิกระณเณยโย, อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ ฯ

บทอาณานาถียปรีตร

อาณานาถียปรีตร เป็นปรีตรที่ทำวจาตุมหาราชผูกขึ้นที่อาณานาถยานคร อันเป็นหนึ่งในจำนวนเทพนคร ๑๑ แห่ง ที่ถูกนิรมิตขึ้นในอากาศ ของเหล่า เทวดาในสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา พระปรีตรนี้จึงถูกเรียกว่า อาณานาถียปรีตร ตามชื่อเทพนครที่ผูกขึ้นนั้น

อาณานาถียปรีตรนี้ เป็นปรีตรที่ทำวจาตุมหาราชผูกขึ้น เพื่อใช้เป็น เครื่องป้องกันเหล่าอมนุษย์บางพวก ที่ไม่หวังดีต่อพระสงฆ์สาวกของพระพุทธองค์ ที่ไปบำเพ็ญสมณธรรมอยู่ตามป่าเขา ลำเนาไพร เมื่อไม่มีอะไรป้องกันเหล่า อมนุษย์ที่ไม่เลื่อมใส ก็จะรบกวน เบียดเบียน ทำให้เกิดความลำบาก ทำวหาราชจึงได้แสดงเครื่องป้องกันรักษา ชื่อ อาณานาถียรักษ์ นี้ไว้

อาณานาถียรักษ์นี้ มีอนุภาพ ๒ ประการ คือ (๑) มีอนุภาพในการทำให้ อมนุษย์ที่ไม่เลื่อมใส ให้เกิดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา (๒) มีอนุภาพ ในการคุ้มครองป้องกันไม่ให้อมนุษย์ที่ไม่เลื่อมใส จับต้องสิ่งสูง เบียดเบียน ประทุษร้าย ทำให้ได้รับความลำบากเดือดร้อน

สำหรับอาณานาถียปรีตรที่พระสงฆ์ใช้สวดในปัจจุบัน เป็นบทย่อที่ บูรพาจารย์ได้นำเอาคาถานมัสการพระพุทธเจ้าในอดีตที่ทำวเสสุวัณแสดงไว้ เฉพาะพระพักตร์พระพุทธองค์ มาอ้างเป็นสักกิริยา ให้เกิดเป็นอนุภาพในการ คุ้มครอง ป้องกัน รักษา ตามคำของท้าวจตุโลกบาล ถ้าอมนุษย์ตนใดเบียดเบียน ผู้ที่เจริญอาณานาถียปรีตรให้ได้รับความลำบาก อมนุษย์ตนนั้นก็จะได้รับการ ลงโทษจากเหล่าเทพทั้งหลาย

อาถรรพณ์ปริตร

วิปัสสิสสะ นะมัตถุ
สิขิสสะปิ นะมัตถุ
เวสสะภุสสะ นะมัตถุ
นะมัตถุ กะกุสันธัสสะ
โกนาคะมะนัสสะ นะมัตถุ
กัสสะปัสสะ นะมัตถุ
อังคีระสัสสะ นะมัตถุ
โย อิมัง ธัมมะมะเทเสสิ
เย จาปิ นิพพุตา โลเก
เต ชะนา อะปิสุณา
หิตัง เทวะมะนุสสานัง
วิชาจะระณะสัมปันนัง
วิชาจะระณะสัมปันนัง

จักขุมันตัสสะ สิริมะโต
สัพพะภูตานุกัมปิโน
นันทะกัสสะ ตะปัสสิโน
มาระเสนปปะมัททิโน
พรัหมะณัสสะ วุสสิมะโต
วิปะมุตตัสสะ สัพพะธิ
สัักยะปุตตัสสะ สิริมะโต
สัพพะทุกขาปะนุทธะนัง
ยะถาภูตัง วิปัสสิสุ
มะหันทา วีตะสาระทา
ยัง นะมัสสันติ โคตะมัง
มะหันทัง วีตะสาระทัง
พุทัง วันทามะ โคตะมันติ ฯ

บทอังคฺลิมาลปริตร

อังคฺลิมาลปริตรนี้ เป็นปริตรที่กล่าวถึงสักกิริยาของพระองค์อังคฺลิมาลเถระ เชื่อกันว่าจะช่วยคุ้มครองผู้สวดให้แคล้วคลาด ปลอดภัย ประสบแต่ความสุข ความเจริญสวัสดิ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงมีครรภ์ใกล้จะคลอด หากได้สวด หรือเพียงได้ฟัง ก็จะช่วยคลอดง่าย มีความปลอดภัยสวัสดิ์ทั้งตัวเองและลูก ในครรภ์

อังคฺลิมาลปริตร

ยะโตหัง ภะคินิ อะริยาเย ชาตียา ชาโต, นาภิชานามิ สัจฺจิจจะ ปาณัง
ชีวิตา โวโรเปตา ฯ เตนะ สัจฺเจนะ โสตถิ เต โหตุ โสตถิ คัพภัสสะ ฯ

บทโพชฌังคปริตร

โพชฌังคปริตร เป็นปริตรที่โบราณจารย์นำเอาโพชฌังคสูตร ทั้ง ๓ สูตร คือ ๑. มหากัสสปโพชฌังคสูตร ๒. มหาโมคคัลลานโพชฌังคสูตร ๓. มหาจุนทโพชฌังคสูตร มาประพันธ์เป็นคาถา เรียกว่า โพชฌังคปริตร โดยน้อมเป็นสังกิริยา เพื่อให้ปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บเกิดเป็นความสุขสวัสดิ์

เนื้อหาโพชฌังคสูตรทั้ง ๓ นั้น กล่าวถึงหลักธรรมที่ทำให้พระพุทธองค์ตรัสรู้ ๗ ประการ คือ ๑. สติ ความระลึกได้ ๒. ธัมมวิจยะ การเลือกเฟ้นธรรม ๓. วิริยะ ความเพียร ๔. ปีติ ความอิ่มใจ ๕. ปัสสัทธิ ความสงบ ๖. สมาธิ ความตั้งใจมั่น ๗. อุเบกขา ความวางเฉย

โบราณจารย์ได้นำเอาโพชฌังคสูตรทั้ง ๓ นี้ มาประพันธ์เป็นคาถาสำหรับเจริญภาวนา โดยอ้างเป็นสังกิริยา เพื่อให้พระปริตร เป็นธรรมโอสธ บังเกิดพุทธานุภาพ ขจัดโรคร้ายไข้เจ็บให้อันตรธานหายไป เกิดเป็นความสุขสวัสดิ์ ภายหลังได้เกิดความนิยมว่า เมื่อเจ็บป่วย ไม่สบาย ก็จะสวดโพชฌังคปริตร ซึ่ง เป็นทั้งโอสธ เป็นทั้งมนต์ เมื่อมีผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านเจ็บป่วย เป็นไข้หนัก ก็จะนิมนต์พระสงฆ์มาสวดโพชฌังคปริตรให้ฟัง หรือไม่ลูกหลานก็จะสวดโพชฌังคปริตรให้ฟัง แม้ในงานทำบุญอายุ พระสงฆ์ก็จะสวดพระปริตรบทนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครอง ป้องกัน ไม่ให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บและให้มีอายุยืน ผู้ไม่ต้องการเจ็บป่วย และปรารถนาความเป็นผู้มีอายุยืน โดยปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บ จึงควรเจริญโพชฌังคปริตรตามแบบอย่างพุทธสาวก

โพชฌังคปริตร

โพชฌังโค สะติสังขาโต
วิริยัมปติปัสสัทธิ-

สมาธูปเอกะโพชฌังคา
มุนินา สัมมะทักขาทา
สังวัตตันติ อะภิญญายะ
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

เอกัสมิง สะมะเย นาโถ
คิลานะ ทุกขิตะ ทิสฺวา
เต จะ ตัง อะภินันทิตฺวา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

เอกะทา อัมมะราชาปี
จุนทัตถะเรนะ ตัญญูวะ
สัมโมทิตฺวา จะ อาพาธา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
ปะหีนา เต จะ อาพาธา
มัคคาหะตะกิเลสา วะ
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

อัมมานัง วิจะโย ตะธา

โพชฌังคา จะ ตะธาปะเร

สัตเตเต สัพพะทัสสินา

ภาวิตา พะหุลีกะตา

นิพพานายะ จะ โพธิยา

โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

โมคคัลลันญจะ กัสสะปัง

โพชฌังเค สัตตะ เทสะยิ

โรคา มุจจิงสุ ตังขะณ

โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

เคลัญญะนาภิปิโต

ภะณาเปตฺวานะ สาทะรัง

ตัมहा วุฏฐาสิ ฐานะโส

โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

ติณณันนัมปิ มะเหลสินัง

ปัตตานุปัตตติอัมมะตัง

โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

บทอภัยปริตร

อภัยปริตร เป็นคาถาแห่งการให้อภัยและอโหสิกรรมในเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในชีวิตและสังคม เนื้อหาของบทอภัยปริตรกล่าวถึงการตั้งจิตน้อมเอาอานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัยช่วยบำบัดปลดปล่อยปาลางร้าย อันเกิดจากสิ่งที่ไม่สบายใจ บาปเคราะห์ฝืนร้ายและสิ่งอันเป็นอุปมงคลทั้งหลายทั้งปวงให้พินาศไป

อภัยปริตร

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
 โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
 ปาปคคะโท ทุสสุปิณัง อะกันตัง
 พุทธานุภาเวนนะ วินาสะเมนตุ ฯ

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
 โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
 ปาปคคะโท ทุสสุปิณัง อะกันตัง
 ธัมมานุภาเวนนะ วินาสะเมนตุ ฯ

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
 โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
 ปาปคคะโท ทุสสุปิณัง อะกันตัง
 สังฆานุภาเวนนะ วินาสะเมนตุ ฯ

บทสัณทิตวา

บทที่น้อมนำคุณพระรัตนตรัยเพื่อให้เกิดเป็นธรรมโอสถขจิตทุกขโศกโรครภัย

สัณทิตวา พุทธะระตะนัง	โอสเถถัง อุตตะมัง วะรัง
หิตัง เทวะมะนุสสานัง	พุทฺธะเตเชนะ โสตถินา
นัสสันตูปัททะวา สัพเพ	ทุกขา วูปะสะเมนตุ เต
สัณทิตวา ธัมมะระตะนัง	โอสเถถัง อุตตะมัง วะรัง
ปะริพาหุปะสะมะนัง	ธัมมะเตเชนะ โสตถินา
นัสสันตูปัททะวา สัพเพ	ภะยา วูปะสะเมนตุ เต
สัณทิตวา สังฆะระตะนัง	โอสเถถัง อุตตะมัง วะรัง
อาหุเนยยัง ปาหุเนยยัง	สังฆะเตเชนะ โสตถินา
นัสสันตูปัททะวา สัพเพ	โรคา วูปะสะเมนตุ เต ฯ

บทนัตถิ เม

บทที่น้อมระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย อ่างเป็นสัจวาจา เพื่อให้เกิดชัยมงคล

นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง	พุทฺโธ เม สาระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง	ธัมโม เม สาระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง	สังโฆ เม สาระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เต ชะยะมังคะลัง ฯ

บทยังกิญจิ

บทที่น้อมระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นรัตนะที่มีพลาณภาพ สูงสุดกว่า
รัตนะทั้งมวลในโลก เพื่อให้เกิดความสวัสดีมงคล

ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก	วิชชะติ วิวิธัง ปุณฺ
ระตะนัง พุทธะสะมัง นัตถิ	ตัสส์มา โสตถิ ภาวันตุ เต
ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก	วิชชะติ วิวิธัง ปุณฺ
ระตะนัง ธัมมะสะมัง นัตถิ	ตัสส์มา โสตถิ ภาวันตุ เต
ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก	วิชชะติ วิวิธัง ปุณฺ
ระตะนัง สังฆะสะมัง นัตถิ	ตัสส์มา โสตถิ ภาวันตุ เต ฯ

บทมงคลจักรวาลใหญ่

คำว่า “มงคลจักรวาล” ซึ่งเป็นนามของมนต์บทนี้นั้น เป็นชื่อของจักรวาลที่เราอยู่อาศัยนี้ ด้วยว่าจักรวาลนั้นมีหลายจักรวาลด้วยกัน แต่สำหรับจักรวาลนี้เรียกว่า “มงคลจักรวาล” เพราะเป็นจักรวาลที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ ทรงแสดงธรรมสั่งสอนเวไนยสัตว์ และเสด็จดับขันธปรินิพพานอยู่ในจักรวาลนี้ ดังนั้น จักรวาลนี้จึงเรียกว่า “มงคลจักรวาล” คือเป็นจักรวาลที่รวมอยู่แห่งสรรพมงคลอันสูงสุดทั้งสิ้น

ในมงคลจักรวาลใหญ่นี้ ในตอนต้นและตอนกลาง ได้ประมวลและอัญเชิญพระคุณสมบัติของพระพุทธเจ้าทั้งหมด ซึ่งเป็นมงคลอันวิเศษ และอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งมวล ให้ช่วยอภิบาลรักษา บันดาลให้เกิดสิริสุขทุกประการ กำจัดทุกข์โศกโรคภัยอุปัทวันตรายให้พินาศไป ในตอนท้ายก็ขออานุภาพของเทพยดาช่วยตามรักษาอีกด้วย

มงคลจักรวาลใหญ่

สิริธิติมะติเตโฆชะยะสิทธิมะหิทธิมะหาคุณาปะริมิตะปัญญาธิการัสสะ
 สัพพันตะรายะนิวาระณะสมัตถัสสะ ภาคะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ
 ทวัตติงสะมะหาปริสะลักขะณานุภาวณะ อะสีตยานุพฺพยัญชนะนานุภาวณะ
 อัญจุตตะระสะตะมังคะลานุภาวณะ ฉัพพัตถะรังสิยานุภาวณะ เกตุมาลานุภาวณะ
 ทะสะปาละมิตานุภาวณะ ทะสะอุปะปาละมิตานุภาวณะ ทะสะปะระมัตถะ-
 ปาละมิตานุภาวณะ สีละสะมาธิปัญญาอนุภาวณะ พุทธานุภาวณะ ธัมมานุภาวณะ
 สังฆานุภาวณะ เตชานุภาวณะ อิทธานุภาวณะ พะลานุภาวณะ เญยยะธัมมา-
 นุภาวณะ จะตุราสีติสะหัสสะธัมมิกขันธานุภาวณะ นะวะโลกุตตะระธัมมานุภาวณะ
 อัญจุงคิกะมัคคานุภาวณะ อัญฐะสะมาปัตติยานุภาวณะ ฉะพะภิญญานุภาวณะ
 จะตุสัจจะญาณานุภาวณะ ทะสะพะละญาณานุภาวณะ สัพพัญญุตะญาณานุ-
 ภาวณะ เมตตากะรุณามุทิตาอุเปกขานุภาวณะ สัพพะปะริตตานุภาวณะ
 ระตะนัตตะยะสละระณานุภาวณะ ตยหัง สัพพะโรคะโสภุปัตทะวะทุกขะ-
 โทมะนัสสุปายาสา วินัสสันตุ สัพพะอันตะรายาปิ วินัสสันตุ สัพพะสังกัปปา
 ตยหัง สะมิขณันตุ ทีฆายูตา ตยหัง โทตุ สะตะวัสสะชีเวนะ สะมังคิโก โทตุ
 สัพพะทา อากาสะปัพพะตะวะนะภูมิกังคามะหาสะมุททา อารักขะกา เทวะตา
 สะทา ตุมहे อะนุรักขันตุ ฯ

บทรัตนตยัปปภาวภิกขาจนคาถา

รัตนตยัปปภาวภิกขาจนคาถา เป็นคาถาที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้น โดยขออานุภาพพระศรีรัตนตรัยอันบริสุทธิ์ ประเสริฐ ได้กำจัดอุปสรรคอันตราย บันดาลความสมบูรณ์ ความสุขสวัสดิ์ให้เกิดมีแก่สยามประเทศ และขอเทวานุภาพให้คุ้มครองรักษาอีกด้วย

รัตนตยัปปภาวภิกขาจนคาถา

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ
มหาสังฆัง ปะโพเธสิ
พุทโธ ธัมโม สังโฆ จาติ
อัญญะมัญญาวิโยคา วะ
พุทโธ ธัมมัสสะ โพเธตา
สังโฆ จะ สาวะโก พุทธัสสะ
วิสุทัง อุตตะมัง เสฏฐัง
สังวัตตะติ ปะสันนัง
สัมมา ปะฏิปชชันทานัง
วิสุทติ สัพพะกเลเสหิ
นิพพานัง ปะระมัง สุญญัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

อุตตะมัง ธัมมะมัจฉะคา
อิจเจตัง ระตะนัตตะยัง
นানাโหนดัมปิ วัตถุโต
เอกัณฺฐัมปะนัตถะโต
ธัมโม สังฆะนะ ธารีโต
อิจเจกาพัทธะเมวิทัง
โลกัสมิง ระตะนัตตะยัง
อัตตะโน สุทธิกามินัง
ปะระมาเยะ วิสุทธิยา ฯ
โหติ ทุกเขหิ นิพพุติ
นิพพานัง ปะระมัง สุขัง
สุวัตถิ โหตุ สัพพะทา ฯ

ระตณัตตะยานุภาเวนะ
 อุปัทวันตะรายา จะ
 มา กะทาจิ สัมมุสิงสุ
 อาโรคิยะสุขัญญะ
 ตัพพัตถุญญะ สัมปัตติโย
 ภาวันตุ สัมปะวัตตันตุ
 เต จะ รัฏฐัญญะ รักขันตุ
 สยามานัง รัฏฐะปาสิทธิ
 สิทธะมัตถุ สิทธะมัตถุ
 เอตัสมิง ระตณัตตะยัสมิง

ระตณัตตะยะเตชะสา
 อุปะสัคคา จะ สัพพะโส
 รัฏฐัง สยามานะเมวิทัง
 ตะโต ที่มายุตาปี จะ
 สุขัง สัพพัตถะ โสตถิ จะ
 สยามานัง รัฏฐะปาตินัง
 สยามะรัฏฐิกะเทวะตา
 ธัมمامิเสหิ ปุชิตา
 สิทธะมัตถุ อิทัง ณะลัง
 สัมปะสาทะนะเจตะโส ฯ

บทสุขาภิยาจนคาถา

สุขาภิยาจนคาถา เป็นคาถาที่สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฉิม) วัดโมลี-
 โลกยาราม แต่งขึ้น โดยอ้างอิงอานุภาพพระปริตรที่ได้สวดสาธยายแล้วนั้น เพื่อให้
 เกิดความสุขสิริสวัสดิ์ในราชตระกูล ขอให้เทพยดาทั้งมวลคุ้มครองรักษา ให้ฝน
 ตกต้องตามฤดูกาล เกิดความผาสุกร่มเย็นแก่อาณาประชาราษฎร์ทั้งมวล

สุขาภยาจนคาถา

ยัง ยัง เทวะมะนุสสานัง
 ตัสสะ ตัสสาอนุภาเวนนะ
 เย เย อารักขะกา เทวา
 อิมิโน อัมมะทานะนนะ
 สะทา ภัทราณี ปัสสันตุ
 อัปปะมัตตา จะ อัมहेสุ
 ยัญจะ โน ภาสะมานะหิ
 ตันโน เทวานุโมทนต์
 เย วา ชะลาพุชฌณะชา
 อะเวรา โหนตุ สัพเพ เต
 ปัสสันตุ อะนะวัชชานิ
 จิรัง ติฏฐันตุ โลกัสสิมัง
 ทัสเสนตัง โสตะวันตุนัง
 ยาวะ พุทโธติ นามัมปิ
 สัมมาเทสิตะธัมมัสสะ
 ปะสันนา โหนตุ สัพเพปิ
 สัมมา ธารัง ปะเวจฉันโต
 วุทธภาวายะ สัตตานิ
 มาตา ปิตา จะ อตตะรัง
 เอวัง อัมเมนะ ราชาโน

มังคะลัตถายะ ภาสีตัง
 โหตุ ราชะกุละ สุขัง
 ตัตถะ ตัตถาธิวาสิโน
 สัพเพ อัมเหติ ปุชิตา
 สุขิตา โหนตุ นิพพะยา
 สัพเพ รักขันตุ โน สะทา
 กุสะลัง ปะสุตัง พะหุง
 จิรัง ติฏฐันตุ สาตะตัง
 สังเสทะโฆปะปาติกา
 อะนีฆา นิรุปัททะวา
 มา จะ สาวัชชะมาคะมา
 สัมมาสัมพุทเธสาสะนัง
 มัคคัง สัตตะวิสุทธิยา
 โลกะเชฏฐัสสะ สัตถุโน
 ปะวัตตะติ มะเหลสิโน
 ปาณิโน พุทธะสาสะเน
 กาละ เทโว ปะวัสสะตุ
 สะมิทัง เนตุ เมทะนัง
 นิจัจจ รักขันติ ปุตตะกัง
 ปะชัง รักขันตุ สัพพะทา ฯ

บทปรมราชินีนาถาภิภูติปสฺสอิศวรทานคาถา

ปรมราชินีนาถาภิภูติปสฺสอิศวรทานคาถา เป็นคาถาที่มหาเถรสมาคมแต่งถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงสถิตในพระราชสถานะ “แม่ของแผ่นดิน” ทรงเป็นศูนย์รวมน้ำใจภักดี ทำให้เกิดความกลมเกลียวพร้อมเพรียงนำพาประเทศไทยให้วิวัฒนา ดำรงเอกราช อภิบาลรักษาประเทศชาติให้ยั่งยืนสถาวร ด้วยเดชานุภาพแห่งพระรัตนตรัย ขอทรงเจริญพระชนมายุยิ่งยืนนาน ทรงปราศจากโรครันตราย นิราศร้างห่างภัยพิบัติอุปัทวทุกข์ ทรงเจริญพระพรพรณ สุข พล ทุกประการ เสด็จสถิตเป็นมิ่งขวัญอันมั่นคงในดวงใจไทยไปตราบกาลนาน

ปรมราชินีนาถาภิภูติปสฺสอิศวรทานคาถา

ประมะราชินีนาถา	สิริกิตติ มะหายะสา
ปุญญาธิการะสัมปันนา	ทัยยานัง สิริวัฑฒะกา
ธัมมิกา ธิติสัมปันนา	สัพพะทา ทีฆะทัสสิณี
สัมพุททะสาสะเนเยวะ	ติพพะสัทธา ปะสาทิกา
สัมพุททะมามะกา อัคคา	ภียโย ตัง อุปะถัมภะติ
ทุกขัปปัตเต จะ นิททุกเข	ภะยัปปัตเต จะ นิพภะเย
สัพพะทัยเยปิ กาเรติ	มะหากาธุญญะเจตะสา
เมตโตทะเกนะ โตเสติ	ฉัมเม เทโววะ เมทะนิง
ยัตถะ อัจโจทะกัง โหติ	ตัง กาเรติ สะโมทะกัง
ยัตถะ อัมโปทะกัง โหติ	ตัง กาเรติ ปะโหนะกัง

ยัง ยัง ภาวะติ ภูมินทา
 เย อุปายา กะตา โหนติ
 สัพเพ เต รัฏฐะวาสีนั่ง
 สัมมาอาชีวะเมเตสัง
 ภียโย ผาสุวิหารายะ
 สิปปะอาชีวะเวมัสฌัง
 ตัสมา สัมภาวิตา โหติ
 สัพพะทัยยา อิมาคัมมะ
 เอกะจิตตา สะมัคคา จะ
 รัฏฐัสสะ เอกะรัชชัญจะ
 ประมะราชินีทานิ
 อีทิเส มังคะเล กาเล
 ระตะนัตตะยานุภาเวนะ
 ประมะราชินี เสฏฐา
 ทีฆายุกา อะโรคา จะ
 วัณณุปเตตา พะลูเปตา
 อันตะรายูปะสัคคา จะ
 จินติตา สัพพะจินตานิ
 จิรัง รัชเช ปะติฏฐาตุ
 เต ปุตตะธิดันตัตตาโร
 ทัยยิกา จะ มะหามัจจา
 ทัยยะชาติ วิโรเจตุ
 อิทัง ปโปตฺต เวปุลลัง
 จิรัง โลเก ปะติฏฐาตุ

ตั้ง ตั้ง สุขัง ปะกุกพะเต
 ภาสิตา จาปี จินติตา
 สุขัตถายะ ปะวัตตะเร
 วิเนติ อุปะถัมภะติ
 ธะนาอะมังนุพฺพุตฺตัง
 กาเรติ อะนุกัมปะกา
 ปะชายะ มาตฺฐานิยา
 สันติมคคานุสาสะกัง
 รัฏฐัง วัชเณนติ สัพพะโส
 ธัมมะนุญญัญจะ รักขะเร
 ณะพาสีติสะมายุกา
 เทมัสสา วัระมะมังคะลัง
 ระตะนัตตะยะเตชะสา
 ทัยยิกานัง มะหาคุณฺา
 นิททุกขา อะกฺโขตะยา
 สุขิตา โหตุ สัพพะทา
 วินัสสันตุ จุปฺททะวา
 ปะริปุเรตุ สัพพะโส
 ปะติฏฐา ทัยยะวาสีนั่ง
 ญาติสาลโหิตา จิเม
 สุขิตา โหนตุ สัพพะทา
 สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
 วิรุฬฺหิง จุตตะริง สะทา
 สัมมาสัมพุทฺธะสาสะนันติ ฯ

บทมหาชिरาลังกรณาภิติปสัทธิวรทานคาถา

เป็นคาถาถวายราชสดุดีและถวายพระพรชัยมงคลแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ที่คณะสงฆ์มอบหมายให้พระพรหมดิลก (เอื้อน หาสมฺโม) กรรมการมหาเถรสมาคม รจนาขึ้น เนื่องในโอกาสที่ทรงรับการทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์จากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และคณะสงฆ์พร้อมกับประชาชนชาวไทยจะประเดิมสวดถวายเป็นการเฉลิมพระราชสิริสวัสดิพิพัฒนามงคล เพื่อพระองค์และพระบรมวงศานุวงศ์ ทรงเจริญพระชนมสุขสิริสวัสดิ์ ในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาปีแรกแห่งรัชกาลปัจจุบัน

มหาชिरาลังกรณาภิติปสัทธิวรทานคาถา

มะหาเวชिरาลังกระระโน

มะหาปญฺญโน มะหาปญฺญโน

สัมพุทฺธะมามะโก อัคโค

สะวีริโย สะมุสสาโห

สัยามะวาสีนะมัตถายะ

สัพพะกิจจานิ กาเรติ

สัพเพสัง ทุกขะฆาตา จะ

ตัสมา นะริสสะโร เสฏฺโฐ

สักกะโต มานิตो โหติ

ระตะนัตตะยานุภาเวนะ

สัยามานัง ธัมมะชัตติโย

มะหาเตโช มะหายะโส

ชินะจักกุปะถัมมะโก

ทีฆะทสสี วิจักขะณ

หิตายะ จะ สุขายะ จะ

มะหาการุณิโก วะโร

สัพพัตถะ สุขะทายะโก

สัยามิกานัง มะโนหะโร

ปุชิโต วะระชัตติโย

ระตะนัตตะยะเตชะสา

มหาเวชราลังกระโณ
 ที่มายุโก สุชี โหตุ
 นิททุกโข จะ อะโรโค จะ
 อันตะรายูปะสัคคา จะ
 มา กะทาจิ สัมมุสิงสุ
 ปโปโต สัพพะโสตะถิณจะ
 อิจฉิตัง ปัตถิตัง สัพพัง
 จิรัง รัชเช ปะติฏฐาตุ
 สยามะรัฏฐัง วิโรเจตุ
 อิทัง ปโปโต เวปุลลัง
 จิรัง โลเก ปะติฏฐาตุ

สะหะ สัพเพหิ ญาติภิ
 มะหัพพะโล มะหิทธิโก
 อะเวโร โหตุ นิพพะโย
 สัตตอุตติอุปปททะวา
 สยามะรัฏฐัง จะ ภูปะติง
 สัพพะญจะ ชะยะมังคะลัง
 จิปปะเมวะ สะมิชณะตุ
 สะทา ภัทธานิ ปัสสะตุ
 สัพพะสัมปัตตสิทธินา
 วิรุฬ्हิง จุตตะรัง สะทา
 สัมมาสัมพุทธานุสาสนันติ ฯ

พระพรหมดิลก (เอื้อน หาสมโม)

เจ้าอาวาสวัดสามพระยา

กรรมการมหาเถรสมาคม

เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร

ผู้รจนามหาเวชราลังการณวิภูติปฐิตีวรทานคาถา

บทเทวดาอุยโยชนคาถา

เทวดาอุยโยชนคาถา เป็นคาถาส่งเทวดา ใช้อัญเชิญเทวดากลับวิมาน เมื่อแรกที่จะเจริญพระปริตร ได้มีการชุมนุมเทวดา หรืออัญเชิญเทวดามา เพื่อฟังการเจริญพระปริตร ซึ่งถือว่าเป็นการแบ่งส่วนบุญไปให้สรรพสัตว์ทุกจำพวก ทุกหมู่เหล่า แม้กระทั่งเทวดา ซึ่งมองไม่เห็นตัวก็แผ่เมตตาจิตไปถึง เนื้อความในท่อนแรกของคาถานี้ เริ่มต้นด้วยการแผ่เมตตาจิตไปในหมู่สัตว์ทั้งหลาย ให้พ้นจากทุกข์โศกโรคภัย จากนั้นได้กล่าวเชิญเทวดาให้อนุโมทนา บุญกุศลที่บำเพ็ญมา ซึ่งก็รวมถึงบุญอันเกิดจากการเจริญพระปริตร เพื่อเทวดาจะได้アニสงส์แห่งบุญนั้นด้วย ต่อจากนั้นก็เป็นการแนะนำเทวดาให้เกิดศรัทธาในการให้ทาน รักษาศีลบำเพ็ญภาวนา แล้วเชิญให้เทวดากลับ ต่อจากนั้น ก็ขออานุภาพแห่งพระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลาย ให้คุ้มครองรักษา

เทวดาอุยโยชนคาถา

ทุกขปปีตตา จะ นิททุกขา	ภะยปปีตตา จะ นิภะยา
โสกะปปีตตา จะ นิโสโกกา	โหนตุ สัพเพปิ ปาณิน
เอตตาวะตา จะ อัมเหติ	สัมภะตัง ปุญญะสัมปะกัง
สัพเพ เทวานุโมทนต์	สัพพะสัมปัตติสัทธา
ทานัง ทะทนต์ สัทธาเย	สีลัง รักขันตุ สัพเพทา
ภาวะนาภีระตา โหนตุ	คัจฉันตุ เทวะตาคะตา ฯ
สัพเพ พุทธา พะลัปปีตตา	ปัจเจกานัญจะ ยัง พะลัง
อะระหันตานัญจะ เตชะนะ	รักขัง พันธามิ สัพเพโส ฯ

บทพุทธชัยมงคลคาถา (พาหุง)

พุทธชัยมงคลคาถา กล่าวถึงพุทธวิธีที่ทรงเอาชนะมาร ๘ ประการ โดยทรงใช้พระพุทธานุภาพอันไม่ก่อเวรภัย ส่งผลให้ผู้แพ้หันมายอมรับนับถือพระองค์ เชื่อกันว่ามีอานิสงส์ให้ผู้สวดประสบชัยชนะเหนือมารทั้งปวง ดุจดั่งพระพุทธเจ้าทรงมีชัยชนะเหนือมารทั้งที่เป็นมนุษย์และอมนุษย์ อนึ่ง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงนำบทพาหุง (บทต้น) ไปทรงพระราชนิพนธ์แปลเป็นบทฉันท์ พระราชทานให้นักรบและประชาชนใช้สวดเป็นทำนองสรภัญญะ เพื่ออวยพรให้ประเทศไทยประสบชัยชนะในสงครามโลกครั้งที่ ๑ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ เรียกว่า “ชัยสิทธิคาถา”

พุทธชัยมงคลคาถา (พาหุง)

พาหุง สะหัสสะมะภินิมิตเตสาธุธัตถัง
 คีรีเมฆะลัง อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง
 ทานาธิธัมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ
 มาราดีเรกะมะภิกุขมิตะสัพพะรัตติง
 โฆรัมปะนาฬะวะกะมักกะมะถัทธะยักขัง
 ขันตีสุทนต์ะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

นาฬาคีริง คชะวะรัง อะติมัตตะภูตัง
 ทาวักคิจักกะมะสะนีวะ สุทธารุณันตัง
 เมตตัมพุเสกะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

อุกขิตตะขัคคะมะติหัตถะสุทธารุณันตัง
 ธาวันตียะชะนะปะถังคฺคฺลิมาละวันตัง
 อิทธิภิสังชะตะมะโน ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

กัตถวานะ กัฏฐะมูทะรัง อิวะ คัพภินียา
 จิญจายะ ทุฏฐะวะจะนัง ชะนะกายะมัชเณ
 สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

สัจจัง วิहाเย มะติสัจจะกะวาทะเกตุง
 วาทาภิโรปิตะมะนัง อะติอันธะภูตัง
 ปัญญาปะทีปะชะลิโต ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

นันทะปะนันทะภุชะคัง วิพุธัง มะหิทธิง
 ปุตเตนะ เถระภุชะเคนะ ทะมาปะยันโต
 อิทธิปะเทสะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

ทุคคาหะทิฏฐิภุชะเคนะ สุตฺถุหัตถัง
 ฬัระห์มัง วิสุทธิชฺชุดิทธิพะกาภิธานัง
 ญาณาคะเทนะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

เอตปิ พุทธะชยะมังคะละอัญญะคาถา
 โย วาจะโน ทินะทิเน สาระเต มะตันที
 หิต்வานะเนกะวิวิธานิ จุปัททะวานิ
 โมกขัง สุขัง อะธิกะเมยยะ นะโร สะปัญโญ ฯ

บทชยปริตร

ชยปริตร เป็นคาถาสวดเพื่อให้เกิดมีชัยมงคลในการทำพิธีมงคลต่างๆ โดยกล่าวถึงพระคุณของพระพุทธเจ้าที่มีพระกรุณาเป็นที่พึ่งของสรรพสัตว์ เป็นสัจวาจาให้เกิดชัยมงคลในมงคลพิธี ดังที่พระองค์ได้ทรงชนะมารที่โคนโพธิพฤกษ์ฉะนั้น

ชยปริตร

มะหาการุณิโก นาโถ
 ปุเรตฺวา ปาละมี สัพพา
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
 ชะยฺนโต โพธิยา มูเล
 เอวัง ตฺวัง วิชะโย โหหิ
 อะปะราชิตะปัลลังเก
 อะภิสะเก สัพพะพุทธานัง

หิตายะ สัพพะปาณินัง
 ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
 โหตุ เต ชะยะมังคะลัง ฯ
 สักยานัง นันทิวัทธมโน
 ชะยฺสสุ ชะยะมังคะเล ฯ
 สีเส ปะฐะวีโปกชะเร
 อัคคัปปัตโต ปะโมหะติ ฯ

สูกัซตัง สุมังคะลัง
สุขะโณ สุมุหุตโต จะ
ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
ปะทักขิณานิ กัตถวานะ

สุปะภาตัง สุหุณฺฐิตัง
สุยิณฺฐัง พริทฺมะจาริสู
วากัมมัง ปะทักขิณัง
ปะณิธี เต ปะทักขิณา
ละภันตตเถ ปะทักขิणे ๑

บทภาวะตุ สัพพะมังคะลัง

บทที่อ้าंगอานุภาพพระรัตนตรัยให้เกิดสรรพมงคล เทพยดารักษาให้บังเกิด
ความสุขสวัสดิ์

ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง

ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง
สัพพะพุทธานุภาวณะ
ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง
สัพพะธัมมานุภาวณะ
ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง
สัพพะสังฆานุภาวณะ

รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สะทา โสตถิ ภาวันตุ เต ๑
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สะทา โสตถิ ภาวันตุ เต ๑
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สะทา โสตถิ ภาวันตุ เต ๑

บทนักขัตตยักข์

บทที่อ้างอำนาจพระปริตรที่ได้สวดแล้ว ให้กำจัดอุปัทวันตรายและ
บาปเคราะห์ทั้งหลาย

นักขัตตยักข์

นักขัตตะยักกะภูตานัง

ปะริตตัสสานุภาเวนะ

นักขัตตะยักกะภูตานัง

ปะริตตัสสานุภาเวนะ

นักขัตตะยักกะภูตานัง

ปะริตตัสสานุภาเวนะ

ปาปคคะหะนิวาระณา

หันท์วา เตสัง อุปัททะเว ฯ

ปาปคคะหะนิวาระณา

หันท์วา เตสัง อุปัททะเว ฯ

ปาปคคะหะนิวาระณา

หันท์วา เตสัง อุปัททะเว ฯ

พระประวัติ
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ มีพระนามเดิมว่า
“อัมพร ประสัถยพงศ์” ทรงเป็นลูกชาย คนโตในจำนวนลูก ๙ คนของนายนับ
กับนางตาล ประสัถยพงศ์ ประสูติที่บ้านตำบลบางป่า อำเภอมืองราชบุรี
จังหวัดราชบุรี เมื่อวันอาทิตย์ ที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๗๐

ทรงศึกษาชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนเทวานุเคราะห์ กองบินน้อยที่ ๔
ตำบลโคกกระเทียม อำเภอมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จนทรงจบประถมศึกษา
ปีที่ ๑ และทรงศึกษาต่อ ณ โรงเรียนประชาบาลวัดพนินพูล ตำบลบางป่า
อำเภอมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี จนทรงสำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เมื่อ
พ.ศ.๒๔๘๐ เมื่อมีพระชนมายุ ๑๓ พรรษา จึงได้ทรงบรรพชา ณ วัดสัตตนารถ-
ปริวัตร ตำบลหน้าเมือง อำเภอมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี โดยมีพระธรรม-
เสนานี (เงิน นนฺโท) เจ้าคณะจังหวัดราชบุรี เป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อทรงเป็น
สามเณร ได้เสด็จไปทรงเล่าเรียนพระปริยัติธรรมในสำนักของพระอธิการโสธธิ
สมิตโต ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะที่ พระศรี-
ธรรมานุศาสน์ เจ้าคณะอำเภอมือง-บางแพ (ธรรมยุต) ณ วัดตรีญาติ ตำบล
พงสวาย อำเภอมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ทรงสอบนักธรรมและบาลีประโยค
ต่างๆ ในสำนักเรียนวัดตรีญาติได้นักธรรมชั้นเอก และเปรียญธรรม ๔ ประโยค

เมื่อ พ.ศ.๒๔๙๐ ได้ทรงพบกับพระจินดากรมณี (ทองเจือ จินตาทิโร) ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานสถาปนาขึ้นเป็น สมเด็จพระพุทธิปาพจนบดี ชักชวนให้ทรงเข้ามาพำนักเพื่อทรงศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมในสำนักเรียน วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กรุงเทพมหานคร ครั้นวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ ได้ทรงอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ณ มหาพัทธสีมาวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม แขวงวัดราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ทรงได้รับพระสมณฉายาว่า “อมฺพโร” มี **สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสน์ วาสโน)** ขณะทรงสมณศักดิ์ที่พระเทพโมลี เป็นพระอุปัชฌาย์ ได้ทรงศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในสำนักเรียนวัดราชบพิธ จนทรงสำเร็จเปรียญธรรม ๖ ประโยค

ต่อมาได้ทรงสมัครเข้าศึกษา ณ สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในปัจจุบัน) ทรงเป็นนักศึกษารุ่นที่ ๕ ทรงสำเร็จปริญญา “ศาสนศาสตรบัณฑิต” เมื่อ พ.ศ.๒๕๐๐ ต่อมา พ.ศ.๒๕๐๙ ได้ทรงเข้ารับการอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ ทรงเป็นพระธรรมทูตรุ่นแรก หลังจากทรงสำเร็จหลักสูตรการอบรมพระธรรมทูตแล้ว ใน พ.ศ.๒๕๑๐ ได้เสด็จไปทรงศึกษาต่อระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยพาราณสี (Banaras Hindu University) สาธารณรัฐอินเดีย จนทรงสำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี เมื่อ พ.ศ.๒๕๑๒

ทรงเอาพระทัยใส่รับพระภารธุระบุกเบิกกิจการพระธรรมทูตมานับแต่ยุคแรกเริ่ม ทรงเป็นหัวหน้าคณะเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่นครซิดนีย์ รัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้เสด็จไปประทับ ณ วัดพุทธรังษีสมณมอร์ นครซิดนีย์ เพื่อทรงปฏิบัติศาสนกิจด้านการเผยแผ่ อันเป็นช่วงเวลาที่ **สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร** ขณะทรงดำรงพระราชอิสริยยศที่ **สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราช-**

กุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษา ณ วิทยาลัยการทหารดันทรูน กรุง
แคนเบอร์รา เครือรัฐออสเตรเลีย พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบำเพ็ญ
พระราชกุศลและทรงสนทนาศาสนา ณ วัดพุทธรังษีสแตนมอร์อยู่เป็นประจำ เป็น
ปฐมเหตุให้ทรงพระราชศรัทธาเลื่อมใสในสมเด็จพระสังฆราชมานับแต่ยังทรง
ดำรงสมณศักดิ์ที่ พระปริยัติกวี

สมเด็จพระสังฆราช ทรงรับพระภาระธุระในด้านการปกครอง ด้วยความ
เอาพระทัยใส่ในสรรพกิจอย่างใกล้ชิด ทรงเป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบและ
ถึถ้วนสุขุมคัมภีรภาพทำให้กิจการทั้งมวลที่ทรงบริหารจัดการเป็นไปอย่างเรียบร้อย
ทรงยังเห็นอุปายโกศลในการบริหารพระศาสนกิจ โดยวิธีจัดสรรบุคลากร
ภายใต้พระสมณานัติให้ดำรงอยู่ตามบทบาทและหน้าที่ที่เหมาะสม อันจะช่วย
สนองพระภารกิจให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังมีตำแหน่งหน้าที่
บางประการที่ทรงดำรง อาทิ **เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ประธาน
กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต แม่กองงานพระธรรมทูต
ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๔-๑๕ (ธรรมยุต) ประธานกรรมการคณะธรรมยุต
พระอุปฌาย์ นายกรรมการบริหารมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรม-
ราชูปถัมภ์ ฯลฯ**

ทรงเป็นกรรมการสนามหลวงแผนกธรรมและแผนกบาลี จัดการศึกษา
พระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ทั้งปวงในราชอาณาจักร ตลอดจนจัดการธรรม
ศึกษาสำหรับฆราวาส ทรงพระเมตตาต่อการศึกษาของกุลบุตร จึงทรงรับ
โรงเรียนวัดราชบพิธไว้ในพระอุปถัมภ์สืบต่อมาจากพระบูรพาจารย์ทุกยุค ใน
ระดับอุดมศึกษา สมเด็จพระสังฆราชผู้ทรงเป็นศิษย์เก่าและเคยทรงเป็นอาจารย์
ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ก็ทรงเอาพระทัยใส่พระภาระธุระบริหาร
กิจการของมหาวิทยาลัยให้รุ่งเรืองไพบูลย์ยิ่งขึ้น โดยในปัจจุบันทรงดำรงตำแหน่ง
นายกสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สมเด็จพระสังฆราช ทรงเป็นประธานควบคุมดูแลการบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะวัดราชบพิธ ซึ่งเป็นพระอารามประจำรัชกาลที่ ๕ ด้วยพระอุตสาหวิริยภาพมาโดยตลอด ทำให้พระอารามมีความสง่างามมั่นคงเป็นที่เฉลิมพระราชมหาราชแห่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ และเป็นที่ปฏิบัติธรรมบำเพ็ญศาสนกิจของบรรพชิตและคฤหัสถ์ทั้งบุคคลภายในและบุคคลภายนอกได้อย่างสมพระบรมราชปณิธาน นอกจากวัดราชบพิธอันเป็นที่ประทับและที่พำนักของพระบูรพาจารย์และของพระองค์แล้ว ยังทรงพระกตัญญูกตเวทิตาธรรมต่อสำนักอันเป็นที่เคยทรงศึกษาเล่าเรียนและประทับเมื่อครั้งทรงพระเยาว์ จึงทรงเป็นประธานจัดหาทุนซ่อมแซมอุโบสถ สร้างศาลาการเปรียญ กุฏิ และเสนาสนะต่างๆ ของวัดตรีญาติ จังหวัดราชบุรี ซึ่งเคยทรงศึกษาพระปริยัติธรรม ณ ที่นั้น รวมถึงวัดอื่นๆ ตามที่ทรงรับไว้ในพระอุปการะอีกหลายแห่ง

ทรงอุปการะกิจการสาธารณสงเคราะห์มหาชนไว้เป็นอันมาก เช่น โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุวาสนะเวศม์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มูลนิธิสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) และมูลนิธิพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร

นอกจากพระปฏิบัติด้านคันถธุระที่ทรงบำเพ็ญไว้ด้วยดีแล้ว ยังทรงพอพระทัยในวัตรปฏิบัติทางวิปัสสนากรรมฐาน โปรดที่จะเสด็จไปทรงบำเพ็ญสมณธรรมร่วมกับพระภิกษุฝ่ายอรัญวาสีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่เสมอ โดยเฉพาะกับพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร ซึ่งทรงเคารพนับถือเป็นพระอาจารย์ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ทำให้ทรงสนิทสนมคุ้นเคยกับพระวิปัสสนาจารย์และพระภิกษุผู้บำเพ็ญสมณธรรมสายพระกรรมฐานสืบมาตราบจนปัจจุบัน

สมเด็จพระสังฆราช ทรงครองเนกขัมมปฏิบัติพรหมจริยาภิระตัวอย่างบริบูรณ์ ปราศจากข้อสงสัยเคลือบแคลง พระองค์มีพระอุปนิสัยเรียบง่าย อ่อนโยน สมถะ สันโดษ เรียบง่าย มักน้อย ไม่ทรงหลงใหลในยศและ

ลามสักการะ ไม่โปรดลักษณะหรรษาฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ไม่มีพระประสงค์ด้านการตกแต่งประดับประดาที่ประทับและบรรดาสถาปนกิจ ด้วยวัตถุประสงค์ด้านการของวิจิตรอลังการ ไม่โปรดใช้สอยสิ่งของที่มีรูปแบบและสีสันฉูดฉาดบาดตาเกินสมณสาธูป ทรงถือข้อวัตรปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด ทรงเอาพระทัยใส่กวดขันพระภิกษุสามเณรในปกครอง ให้วางตนภายในกรอบของพระธรรมวินัยดุจเดียวกับที่ทรงวางพระองค์ ทรงบริหารพระเดชและพระคุณอย่างได้ดุลยภาพลงตัว แม้จะทรงเข้มงวดกวดขันในพระธรรมวินัยกับพระภิกษุสามเณร แต่ก็เป็นไปด้วยน้ำพระทัยเปี่ยมด้วยพรหมวิหารธรรม

สมเด็จพระสังฆราช มีพระคุณลักษณะเด่นอีกประการคือทรงมีจริยาการสดใส่เบิกบาน ทรงแย้มพระสรวลละไมเป็นนิตย์ โปรดมีพระปฏิสันถารโอภาปราศรัยกับผู้คนทั่วไปทุกชั้นทุกวัย ไม่มีพระอาการบั้นปึงไว้พระยศ ไม่วางพระรัศมีข่มผู้ใดด้วยพระมานะถือพระองค์ เป็นที่ซาบซึ้งชื่นใจของผู้มีโอกาสดูเฝ้าใกล้ ต่างสัมผัสถึงพระเมตตาการุณยธรรมอันไพศาลได้โดยง่าย

ทรงได้รับพระราชทานพระมหากรุณาจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงตั้ง เลื่อน และสถาปนาสมณศักดิ์ให้ไพบุลย์อภังการในสมณฐานันดรเรื่อยมา นับแต่พระปริยัติกิจ ถึงที่สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ ใน พ.ศ. ๒๕๕๒

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะและอัครศาสนูปถัมภก ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการสถาปนาฐานันดรศักดิ์ และพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ได้ทรงรับเป็นพระราชภาระธุระในการพิทักษ์รักษาพระบวรพุทธศาสนา อันหมายรวมถึงกิจการคณะสงฆ์ ให้ดำรงคงมั่นไพบุลย์ในสยามรัฐสีมาตลอดมานับแต่โบราณสมัย

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เสด็จผ่านพิภพสืบสนองสมเด็จพระบรมชนกาทิราช เป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๑๐

แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ เป็นพระประมุขแห่งราชอาณาจักร เสด็จดำรงพระราชสถานะทุกประการตารัฐธรรมนูญแล้ว ทรงดำเนินพระราชจรรยานุวัตรเยี่ยงสมเด็จพระบรมมหากษัตริยาธิราชในพระราชกรณียกิจด้านพระพุทธศาสนาสืบไป นับเป็นมิ่งขวัญหลักชัยของสรรพชีวิตทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ในรัฐสีมามหาล

โดยที่พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราขึ้นในรัชกาลปัจจุบัน มีความตามมาตรา ๗ ระบุว่า “พระมหากษัตริย์ ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชองค์หนึ่ง และให้นายกรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ” ปรากฏแจ้งชัดว่า สมเด็จพระมหากษัตริย์เจ้าจักได้ทรงรับพระราชภาระธุระในการพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่กิจการคณะสงฆ์โดยตรงตามพระบรมราชวินิจฉัย สอดคล้องสมนัยโบราณขัตติยราชনীติ

ด้วยอานุภาพพระราชศรัทธา เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงมีพระราชโองการโปรดสถาปนาให้ **สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร)** เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กรรมการมหาเถรสมาคม แม่กองงานพระธรรมทูต นายกสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ฯลฯ ดำรงตำแหน่งสกลมหาสังฆปริณายกพระองค์แรกในรัชกาลปัจจุบัน เป็น **สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์** ปรากฏพระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ
สุขุมธรรมวิธานธำรง สกลมหาสงฆปริณายก
ตรีปิฎกธรรมาจารย์ อัมพรภาสิฐานสังฆวิสุต
ปาพจนุตตมสาสนโสภณ กิตตินิรมลคุณฐานียบัณฑิต
วชิราลงกรณนริศรปลัณนาภิสิตประกาศ วิสารทนาถธรรมทูตาทิวิฑู
ทศมินทรสมมุติปฐมสกลคณาธิเบศร ปวิธเนตโยภาสวาสนวงศวิวัฒน์
พุทธบริษัทคารวสถาน วิบูลลีลสมาจารวัตรวิปัสสนสุนทร
ชินวรมหามนีวงศ์คานุกิษฏ บวรธรรมบพิตร
สมเด็จพระสังฆราช

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชพิธีสถาปนา
สมเด็จพระสังฆราช ณ พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อวันที่ ๑๒
กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐

ครั้นวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๐ อันเป็นมงคลสมัยพระชนมายุ
๙๐ พรรษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดตั้งการบำเพ็ญพระราช-
กุศลฉลองพระชนมายุ ๙๐ พรรษา สมเด็จพระสังฆราช ณ พระอุโบสถ
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม พร้อมพระราชทานน้ำสงฆ์ด้วยพระมหาสังข์
ทักษิณาวรรตเป็นกรณีพิเศษ พร้อมด้วยราชสักการะพิเศษ คือพัดฉัตรพิเศษ
ประดับพลอย โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทน
พระองค์นับเป็นพระเกียรติยศอันยิ่งใหญ่ที่พระราชทานจำเพาะด้วยพระราชศรัทธา

สมเด็จพระสังฆราชพระองค์นี้ ทรงเป็นคารวสถานของพระมหากษัตริย์
และพระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนมหาชนทุกหมู่เหล่า ด้วยทรงมีมหาเถรกรรม-
ธรรม มั่นคงในพรหมจรรย์ ทรงสมบูรณ์บริสุทธิด้วยพระกิตติประวัติอัน
ปราศจากมลทินโทษ ทรงถึงพร้อมด้วยพระสุขุมธรรมคัมภีรญาณในฝ่ายคันถธุระ

ในขณะที่เดียวกันก็ทรงไฝ่พระทัยในวิปัสสนาธุระเป็นอย่างเอก ทรงพระจริยาการ
เรียบร้อยประณีตทุกพระอิริยาบถสมสมณसारูป ทรงผูกประสานน้ำใจสนิทสนม
กลมเกลียวเกื้อกูลกิจการพระศาสนา โดยไม่ทรงเลือกคณะนิกายฝ่ายหมู่ ทรงวาง
พระองค์อยู่ด้วยพระเมตตาธรรมและพระอุเบกขาธรรมสม่ำเสมอ มิทรงไว้
พระยศถือพระองค์ ทรงพระวิริยะในเนกขัมมปฏิบัติทนทานเลื่อมใส ทรงเปี่ยมด้วย
น้ำพระทัยอารีละมุนละม่อม พรั่งพร้อมด้วยพระการุณยธรรมเยือกเย็น เป็นที่
สัมผัสซึ่งได้ในหมู่พุทธบริษัทผู้เคยได้เฝ้า ทรงเอาพระทัยใส่สืบสานปณิธานของ
พระมหาเถระในอดีต เพื่อธำรงพระบวรพุทธศาสนา สมควรแล้วที่จักได้ทรง
พระสมณฐานันดรรุ่งเรืองไพโรจน์สูงสุดในพุทธจักร เป็นที่เฉลิมพระราชาศรัทธา
ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ และเป็นหลักชัยของ
พุทธบริษัทไทยสืบไป.

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
๑๒๙ หมู่ ๓ ถ.สาละวิน-นครชัยศรี ต.สาละวิน
อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
ฝ่ายผลิต โทร. ๐-๒๘๐๐-๒๓๗๓-๔

